

Satakunnan ammattikorkeakoulu
OPINNÄYTETYÖ

Jenna Soukainen

Jenna Soukainen

SEPAN KÄYTTÖÖNOTTO SATAKUNTALAISISSA YRITYKSISSÄ
SEKÄ SEPA CASE-YRITYKSESSÄ

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2010

TIIVISTELMÄ

SEPAN KÄYTTÖÖNOTTO SATAKUNTALAISISSA YRITYKSISSÄ SEKÄ SEPA CASE-YRITYKSESSÄ

Soukainen, Jenna

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma

Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

Toukokuu 2010

Keskinen, Arto

Sivumäärä: 58

Asiasanat: SEPA, Eurojärjestelmä, Euroalue, SEPA-maksuvälineet,

Tämän opinnäytetyön aiheena oli SEPA (Single Euro Payments Area) eli euroalueen maksujärjestelmien yhdenmukaistaminen. Tarkoitus oli selvittää satakuntalaisten yritysten tilanne SEPAn suhteen sekä ottaa selvää yhden case-yrityksen SEPA-järjestelmän käyttöönotosta.

Teoriaosassa käsiteltiin SEPAA yleisellä tasolla. Mikä SEPA on, millä aikataululla edetään, mahdolliset esteet, pitkän aikavälin tavoitteet, SEPA-maksuvälineet, standardointi ja automatisointi sekä turvallisuus. Lisäksi perehdyttiin eurojärjestelmän rooliin SEPA-muutoksessa ja odotuksiin, maksupalveludirektiiviin sekä vaikutuksiin eri sidosryhmiin.

Empiirisessä osiossa satakuntalaisia yrityksiä tutkittiin sähköisellä kyselylomakkeella. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli alle 50 hengen yrityksiä ja eniten vastauksia tuli kaupan sekä teollisuuden aloilta. Kyselyssä keskityttiin yritysten tämän hetkiseen tilanteeseen SEPA-muutosten suhteen, mitä he aikoivat tehdä ja millä aikavälillä. Lisäksi tiedustelun alla olivat mahdolliset ongelmat, viivästymiset, suurimmat hyödyt, tiedonsaanti sekä turvallisuus. Lomakkeella selvitettiin myös, mitä SEPA-maksuvälineitä heillä oli käytössä ja mitä aikoivat ottaa käyttöön. Noin kolmanneksella kyselyyn vastanneista ei ollut tietoa koko aiheesta tai eivät osanneet vastata kysymyksiin. Osalla taas tuntui olevan hyvällä mallilla SEPAN käyttöönotto, ainakin suunnitteluasteella. Tutkimus osoitti, että erityisesti pienyrityksille olisi pitänyt tiedottaa aiheesta paremmin ja antaa käytännön ohjeita.

Case-yrityksen tilannetta SEPAn suhteen selvitettiin haastattelulla. Tutkimuksessa selvisi, että SEPA-muutoksia pitää tehdä kolmessa talouden osa-alueessa: osto- ja matkalaskujen käsittelyssä sekä palkkahallinnossa. Kaikki osa-alueet toimivat omilla ohjelmillaan ja jokaiseen täytyy tehdä erikseen suunnitelmat. Ennen SEPA-muutoksia edessä on uuden ERP-järjestelmän käyttöönotto, jonka pitäisi tapahtua vuoden 2010 aikana. Osa ohjelmista on tarkoitus päivittää, osa jättää käyttöön ja osa uusia kokonaan. Suurimmat ongelmat liittyvät pankkitilitietojen muuttamiseen oikeaan IBAN-muotoon sekä oikeanlaisen tiedostomuodon aikaan saaminen kaikissa kolmessa talouden osa-alueessa.

ABSTRACT

INTRODUCTION OF SEPA SYSTEM IN COMPANIES IN SATAKUNTA AREA AND SEPA IN CASE COMPANY

Soukainen, Jenna
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business and Administration
Accounting
May 2010
Keskinen, Arto
Number of pages: 58

Key words: SEPA, Euro system, Euro area, SEPA payment instruments,

The purpose of this thesis was SEPA (Single Euro Payments Area) in other words the integrated payment structure of euro area. Purpose was to resolve the use of SEPA in companies in Satakunta area and also find out about the SEPA system in a case company.

In the theory part SEPA was processed generally. What is SEPA, what kind of schedule, possible obstacles, long-term goals, SEPA payment instruments, standardization and automation and also security. The role and expectations of Euro system was explored and in addition the payment service directive and also the effects on different interest groups.

In the empirical part the situation of the Satakunta companies was examined with an electric inquiry form. Most of the participants were companies with fewer than 50 people and most of them were in a branch of trade or industry. In the inquiry the focus was on the companies' current situation regarding the SEPA-transition, what they were going to do and with what time interval. There were also questions about possible problems, delays, biggest benefits, the pass of information and security. With the form was found out what SEPA payment instruments they had in use and what they were going to introduce. About third of the participants did not have any information about whole subject or did not have the answers to the questions. Some seemed to have a good situation with introducing of SEPA, at least in the planning phase. The study showed that especially the small companies should have been informed better and given more practical instructions.

The situation of the case company was analysed by an interview. The study showed that there had to do changes on three financial divisions: accounts payable, travel expenses and payroll administration. All divisions operate with their own programmes and they all need separate plans. Before SEPA changes a new ERP system has to be introduced and this should happen during the year 2010. Some of the programmes were supposed to update, some leave in use and some renew entirely. The biggest problems concerned about changing the bank account information to the right IBAN form and generation of the right kind of file format in all three financial divisions.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	8
2.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet.....	8
2.2	Teoreettinen viitekehys	9
3	YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE ELI SEPA.....	10
3.1	Mikä on SEPA?	10
3.2	SEPA:n toteutuksen aikataulu	11
3.3	Miksi pitäisi siirtyä SEPA-järjestelmään?.....	12
3.4	Esteet	13
3.5	Pitkän aikavälin tavoitteet	14
3.6	Maksuvälineet.....	15
3.6.1	SEPA-suoraveloitus (Sepa Direct Debit).....	15
3.6.2	SEPA-tilisiirto/-maksu (SEPA Credit Transfer)	16
3.6.3	SEPA-korttimaksut (SEPA Card Payments).....	17
3.6.4	Matkapuhelin- ja verkkomaksut.....	18
3.6.5	E-lasku	18
3.7	Automatisointi ja standardointi.....	19
3.8	SEPA-järjestelmien turvallisuus	20
4	EUROJÄRJESTELMÄN ODOTUKSET JA SEPAN VAIKUTUKSET	21
4.1	Miten eurojärjestelmä tukee muutosta?	21
4.2	Maksupalveludirektiivi	22
4.3	Eurojärjestelmän odotukset SEPA:sta	22
4.3.1	SEPA-palveluntarjoajiin kohdistuvat eurojärjestelmän odotukset.....	23
4.3.2	SEPA-käyttäjiin kohdistuvat eurojärjestelmän odotukset	23
4.4	Pankit hankkeen tukena.....	24
4.5	Vaikutukset kuluttajien näkökulmasta	25
4.6	Vaikutukset vähittäiskauppojen näkökulmasta	26
4.7	Vaikutukset pankkien näkökulmasta	27
4.8	Vaikutukset yritysten näkökulmasta	27
5	TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	29
5.1	Tutkimusote	29
5.2	Aineiston keruu.....	30
5.3	Tutkimuksen luotettavuus	31
5.3.1	Reliabiliteetti	31
5.3.2	Validiteetti.....	31

6	SATAKUNTALAISTEN YRITYSTEN SEPAN KÄYTÖN KARTOITUS.....	32
6.1	Kyselylomake tiivistettynä.....	32
6.2	Tuloksien yhteen kerääminen ja tulkinta	33
6.2.1	Vastausten jaottelu toimialan ja koon mukaan.....	33
6.2.2	SEPA-suunnitelma.....	35
6.2.3	Ongelmat ja viivästykset.....	36
6.2.4	Suurin hyöty SEPAssa.....	37
6.2.5	Aikataulu.....	37
6.2.6	Pankkitietojen muuntaminen SEPA-muotoon	38
6.2.7	Informaatio SEPasta	39
6.2.8	Turvallisuus.....	39
6.2.9	SEPA-maksuvälineet	40
6.2.10	E-lasku.....	41
6.3	Johtopäätökset ja yhteenveto.....	41
7	SEPA CASE-YRITYKSESSÄ.....	43
7.1	Yritysesittely.....	43
7.2	Nykyinen toiminnanohjausjärjestelmä (ERP) ja maksujärjestelmä.....	43
7.2.1	Ostolaskut.....	45
7.2.2	Matkalaskut	46
7.2.3	Palkat	47
7.2.4	Sähköisen ostolaskun käsittely ja e-lasku	47
7.2.5	Aikataulu, turvallisuus ja koulutus	49
7.2.6	Vaikutukset case-yrityksen kannalta	50
7.3	Johtopäätökset, yhteenveto ja suositukset.....	51
8	LOPUKSI	53

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on SEPA (Single Euro Payments Area) eli yhdentynyt euromaksualue. Tutkimusongelmana on selvittää satakuntalaisten yritysten tilanne SEPAn suhteen tällä hetkellä. Mitä muutoksia heidän on tarvinnut tehdä ja mitä on vielä edessä, mitä hyötyjä ja mitä ongelmia on tullut esiin ja mistä johtuvat? Idean tähän tutkimusaiheeseen sain case-yritykseltäni. Heidän on myös tarkoitus siirtyä SEPA-valmiuteen, joten toisena tutkimusongelmana selvitetään, miten se käytännössä tulee tapahtumaan. Tutkimus hyödyttää muita yrityksiä, sillä tämän perusteella he voivat nähdä, mitä ongelmia ja esteitä muilla yrityksillä on tullut vastaan ja miten he ovat niistä selvinneet. Case-yritykselle on varmasti hyötyä tutkimuksesta, koska SEPAan siirtyminen on väistämättä edessä ja olisi kaikkien edun mukaista tehdä nopeita ja yritykselle sopivia ratkaisuja.

Ensimmäisessä varsinaisessa luvussa eli sisällysluettelon mukaan toisessa luvussa on esitetty tämän opinnäytetyön viitekehys, tutkimusongelmat, tarkoitus ja tavoitteet. Seuraavassa luvussa päästään varsinaisesti aiheen teoriaosaan eli perustiedot SEPAsta on koottuna tähän. Luvun alaotsikoiden takana ovat mikä on SEPA, miksi siihen siirrytään, millä aikataululla on tarkoitus edetä, pitkän aikavälin tavoitteet, SEPA-maksuvälineet, automatisointi ja standardointi sekä järjestelmien turvallisuus. Neljännessä luvussa keskitytään eurojärjestelmän odotuksiin ja SEPAn vaikutuksiin. Luvun alla on selitetty, miten eurojärjestelmä tukee SEPA-muutosta, mikä on maksupalveludirektiivi ja sen rooli SEPAssa, eurojärjestelmän odotukset sekä SEPA-palveluntarjoajiin että SEPA-käyttäjien nähden, miten pankit ovat hankkeen tukena sekä vaikutukset eri osapuoliin.

Viidennessä luvussa käydään läpi tutkimuksen suorittaminen eli tutkimusote ja -menetelmät, aineiston keruu ja tutkimuksen luotettavuus. Seuraavassa luvussa päästään empirian ensimmäiseen osaan eli satakuntalaisten yritysten SEPAn käyttöön. Alaluvuissa kerrotaan saaduista tuloksista vastausten perusteella. Kysely koostui kysymyksistä SEPA-suunnitelmista, hyödyistä ja haitoista, pankkitietojen muuntamisesta, informaatiosta, turvallisuudesta, SEPA-maksuvälineistä sekä e-

laskusta. Lopussa on tehty vielä johtopäätökset ja yhteenveto. Seitsemännessä luvussa on empirian toinen osa eli case-yrityksen SEPAn käyttö. Aluksi pienimuotoinen yritysesittely, jonka jälkeen keskitytään yrityksen nykyiseen ERP-sekä maksujärjestelmiin. Alaluvut koostuvat osto- ja matkalaskuista, palkoista, sähköisestä ostolaskujen käsittelystä sekä e-laskusta, aikataulusta, turvallisuudesta, tiedonsaannista sekä koulutuksesta. Lopuksi on kerrottu vaikutukset yrityksen kannalta sekä johtopäätökset ja yhteenveto. Viimeisenä lukuna on loppuyhteenveto koko työstä.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa satakuntalaisten yritysten tämän hetkinen tilanne SEPA:n suhteen ja tulevaisuuden näkymät. Tavoitteena on saada kokonaiskuva Satakunnan yritysten valmiudesta SEPA:an sekä selvittää muutoksen tuomat mahdolliset hyödyt, haitat sekä ongelmat siirtymävaiheessa ja miten muutos kannattaa toteuttaa.

Tarkoituksena on myös tutkia case-yrityksen siirtymistä yhtenäisen euromaksualueen maksujärjestelmän SEPAn (Single Euro Payments Area) käyttäjäksi. Ensin kartoitetaan case-yrityksen taloushallinnon nykytila, jonka jälkeen etsitään sopivimmat vaihtoehdot vaadittaville SEPA-muutoksille eri talouden osa-alueille.

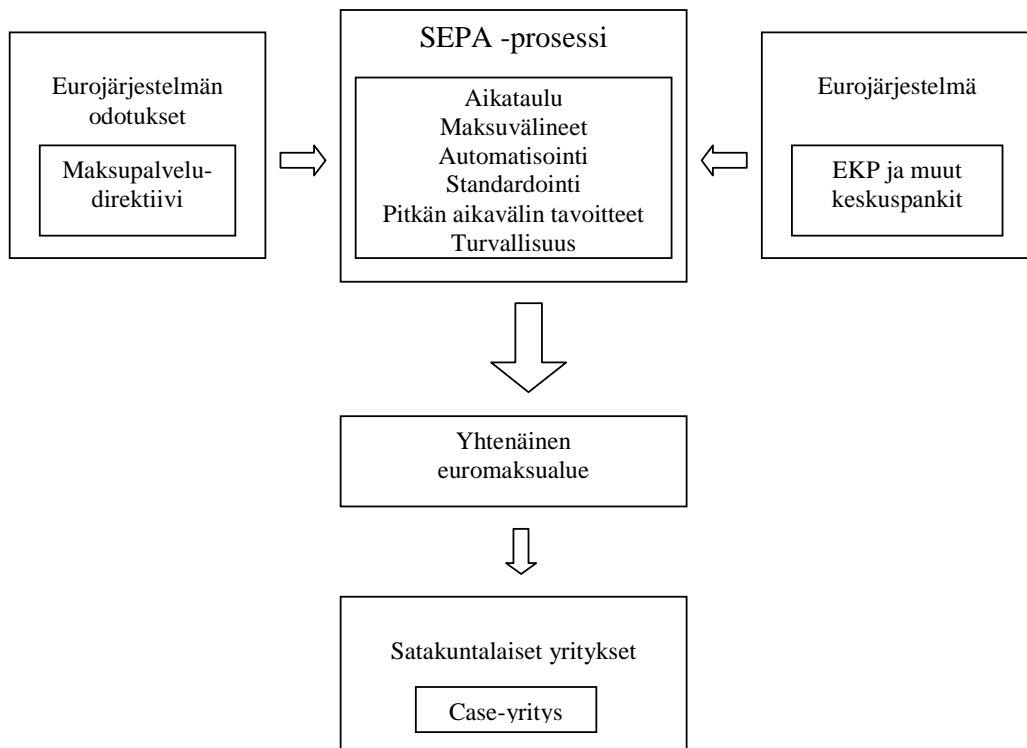
Tämän opinnäytetyön tutkimuksen ongelmat on jaettu pääongelmaan ja osaongelmaan. Tutkimuksen pääongelmina ovat:

- Mikä on yleinen suhtautuminen uuteen järjestelmään satakuntalaisissa yrityksissä?
- Mitä hyötyjä ja haittoja SEPA tuo mukanaan?

Osaongelmana on:

- Mitä muutoksia SEPA-järjestelmän käyttöönotto vaatii kohdeyritykseltä?

2.2 Teoreettinen viitekehys

Kuvio 1. Yhtenäisen euromaksualueen eli SEPA:n viitekehys

SEPA-prosessi sisältää aikataulun mukaisen toteutussuunnitelman, SEPA-maksuvälineet, automatisoinnin ja standardoinnin. SEPA:lle on asetettu pitkän aikavälin tavoitteita ja myös maksujen turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota. Eurojärjestelmä koostuu EKP:sta ja muista keskuspankeista. Sen tarkoitus on tukea SEPA-prosessia laatimiensa odotusten, asetetun maksupalveludirektiivin sekä muiden ohjeiden avulla. Prosessin lopputuloksena on yhtenäinen euromaksualue, jolla käytetään yhtenäisiä maksutapoja ja -palveluja. Viimeisenä kohtana kuviossa ovat satakuntalaiset yritykset ja case-yritys, joiden SEPA-tilannetta tässä opinnäytetyössä tutkitaan.

3 YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE ELI SEPA

3.1 Mikä on SEPA?

SEPA lyhenne tulee sanoista Single Euro Payments Area, joka tarkoittaa sellaista yhtenäistä maksualuetta, jossa käytetään valuuttana euroa. Näitä maksuja voidaan tehdä puolin ja toisin eli lähettää ja vastaanottaa, niin muiden valtioiden välisinä siirtoina kuin oman maan sisäisinä siirtoina. Mikään muu valuutta ei siis tule kysymykseen kuin euro. Esimerkiksi jos SEPA-palveluiden kautta haluaa lähettää Ruotsiin kruunuja, se ei onnistu, mutta euroina summan voi lähettää SEPA-palveluiden kautta. Esimerkiksi Ruotsi kuuluu SEPA-alueeseen, vaikka siellä käytössäoleva valuutta ei olekaan euro. (Nordea 2009; S-pankki 2009.)

Tällä hetkellä SEPA-alue koostuu 31:stä Euroopan valtiosta eli siihen kuuluu 27 EU-maata, 3 muuta ETA-valtiota sekä Sveitsi. ETA:an eli Euroopan talousalueeseen kuuluvat kaikki EU-maat sekä lisäksi Islanti, Liechtenstein ja Norja. Yhteensä 16:ssa EU-maassa on euro yleisenä valuuttana. Kaikissa SEPA-valtioissa ei siis ole edes euroa valuuttana, mutta ne ovat silti mukana prosessissa. (Aktia 2009.)

EU-maat, joissa euro käytössä	Alankomaat Belgia Espanja Irlanti Italia Itävalta Kreikka Kypros	Luxemburg Malta Portugali Ranska Saksa Slovakia Slovenia Suomi
Muut EU-maat	Bulgaria Iso-Britannia Latvia Liettua Puola Romania	Ruotsi Tanska Tsekki Unkari Viro
ETA maat	Islanti Liechtenstein Norja	
Muut	Sveitsi	

Kuvio 2. SEPA-alue. (Aktia 2009.)

SEPA on tavallaan jatkoa Euroopan yhdistymiselle ja euro-valuutan käyttöönottoon EU-maissa ja Euroopan alueella. Tarkoituksena on luoda vieläkin paremmat mahdollisuudet hyödyntää yhtenäistä valuuttaa. Todennäköisesti SEPAan siirtymisen myötä palvelutaso paranee ainakin pienten maksujen osalta ja maksutavat muuttuvat tehokkaammiksi ja edullisemmiksi, mihin aikasemmin ei ole ollut valmiuksia. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 6-7.)

3.2 SEPA:n toteutuksen aikataulu

SEPA-hanke aloitettiin jo vuonna 2004 ja tarkoitus olisi vuoden 2010 loppuun mennessä saada SEPA-maksuvälineet yleiseen käyttöön. Hanke on jaettu kolmeen osaan: suunnittelu-, toteutus- ja siirtymävaiheeseen. Vuoden 2004 ja vuoden 2006 puolivälin aikana oli suunnitteluvaihe, jossa suunniteltiin uudet tilisiirto- ja suoraveloituskäytännöt, maksukorttiohjeisto sekä näille tarvittavat muut järjestelyt. Samanaikaisesti kehiteltiin standardeja ja määräyksiä, joiden mukaan kuuluisi toimia sekä lisäksi tarvittavat turvallisuusohjeistukset. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 14.)

Vuoden 2006 puolenvälin jälkeen alkoi toinen vaihe eli toteutusvaihe, jonka päällimmäisenä ajatuksena oli käyttöönoton valmisteleminen ja esimerkiksi maksuvälineiden toimivuuden testaus käytännössä. Tämä vaihe jatkui vuoden 2007 loppuun asti. Kaikkiin euroalueen maihin perustettiin seurantayksiköt, jotka ovat pitäneet silmällä SEPAan liittyvää toimintaa ja miten kukin on tahollaan valmistautunut järjestelmän käyttöönottoon. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 14.)

Viimeisenä vaiheena on siirtymävaihe, jota eletään tällä hetkellä ja jonka odotetaan päättyvän ensi vuoden loppuun mennessä. Deadline tuntuu lähestyvän uhkaavasti, mutta monikaan yritys ei ole vielä edes aloittanut tekemään muutoksia. Eihän sitä koskaan tiedä, vaikka hankkeen lopullinen käyttöönotto siirtyisi eteen päin ja tulisi uusi siirtymävaihe. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 14.)

3.3 Miksi pitäisi siirtyä SEPA-järjestelmään?

SEPAan pitää joka tapauksessa siirtyä vuoden 2010 loppuun mennessä, joten miksi sitä kannattaisi pitkittää? Pidemmän päälle uuteen järjestelmään siirtyminen tuo lisää säästöjä ja nopeuttaa toimintoja, joten on siis yrityksen etu siirtyä uuteen systeemiin mahdollisimman pian. Aluksi saattaa tulla kustannuksia, jos yritys joutuu muuttamaan jo käytössä olevia maksuohjelmia tai muuta järjestelmää SEPAa varten. Investoidut rahat saadaan kuitenkin tulevaisuudessa takaisin kustannussäästöinä. Tulevaisuutta ajatellen on kannattavaa jo nyt valmistautua edessä olevaan muutokseen.

Tarkoitus oli luoda yhtenäiset rahamarkkinat, kun siirryttiin uuteen valuuttaan euroon. Vielä kuitenkin ei olla pystytty hyödyntämään kaikkia etuja, joita rahaliitto on tuonut mukanaan. Maksaminen euroalueen maasta toiseen on usein vaikeaa ja vie aikaa, vaikka molempien maiden yhteisenä rahana on euro. SEPA:n tavoitteena on poistaa nämä vaikeudet maiden välillä ja päästä lopulliseen päämäärään, johon on pyritty jo vuodesta 1999 eli auttaa luomaan eurosta oikeasti ja aidosti yhteinen raha. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 10.)

Vaikka euro otettiin käyttöön jo kymmenisen vuotta sitten, ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia maksuvälineiden valikoimassa, infrastruktuureissa tai standardeissa. Suuremmille euromaksuille on tehty TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) -niminen yhteinen maksujärjestelmä, mutta pienten maksujen osalta on vielä hyvin paljon erilaisia käytäntöjä koko euroalueella. Tämän takia monet yritykset, joilla on toimintaa ympäri Eurooppaa ja suorittavat paljon maksuja eri maiden välillä, joutuvat käyttämään useita eri tilejä eri maissa, jotta saavat maksuliikenteensä pysymään hoidossa. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 10.)

Vuonna 1999 käyttöön otettu TARGET-järjestelmä koostuu Euroopan Keskuspankin maksumekanismista (EPM) ja kansallisista bruttomaksujärjestelmistä. Tämä järjestelmä kehitettiin turvaamaan euromääräisten maksujen siirrot, tehostamaan siirtojen nopeutta sekä toteuttamaan EKP:n rahapolitiikan tarpeita ja edistämään rahamarkkinoiden yhdentymistä euroalueella. TARGETia voi käyttää

euromääräisissä maksuissa kaikki euroalueen maat sekä muut EU-maat, vaikka heillä ei olisikaan euroa käytössä vielä. Eikä ole mikään pakko ottaa TARGET-järjestelmää käyttöön, vaikka valuuttana olisikin euro, mutta käyttöönotto olisi suositeltavaa. Vuonna 2003 alettiin suunnittelemaan uudistettua versiota TARGET 2:ta. Tarkoitus oli päivittää vanha systeemi uudella kolmessa eri maaryhmässä vuosien 2007 ja 2008 aikana. Suomeen uusi järjestelmä tuli helmikuussa 2008. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 10; Suomen Pankki 2009.)

3.4 Esteet

Hyvätkin uudistukset tuovat yleensä mukanaan myös jonkinlaisia ongelmia tai esteitä. Ongelma ei luultavasti ole kovin suuri eikä kustannuksia kerry sen enempää mitä yleensäkin, jos SEPAan siirtyminen ei tuota sen suurempia toimenpiteitä kuin normaali it-osaston muutaman vuoden välein tapahtuva ohjelmistojen tai järjestelmien päivitys,. Toisilla yrityksillä asiat voivat onnistua hyvinkin, mutta toisilla saattaavat kustannukset hipoa pilviä, kun aletaan jo räätälöityjä ohjelmistoja muokkaamaan SEPAn käyttöä varten. Voidaan puhua jopa satojen tuhansien eurojen muutoksista. Kolikon käänköpuolena toisaalta on, että taloushallinnon ohjelmistobisnekselle tämä tulee olemaan rahakasta aikaa. Ei kuitenkaan saa unohtaa jo aikaisemmin uhrattuja työvuosia ja investoituja pääomia ohjelmistoihin erikoistuneilta yrityksiltä. Ei voi ajatella ihan mustavalkoisesti, että nyt raha virtaa talousohjelmistojen suunnitteluun liittyvillä toimialoilla. Ohjelmistojen eteen on jouduttu tekemään jopa 10-20 vuotta töitä. (Lukkari, J. 2009.)

Yrityksille saattaa tulla viivästyksiä, vaikka ne olisivatkin periaatteessa valmiita siirtymään SEPAn käyttäjiksi. Koko hanke on viivästynyt aikatauluista SEPA-valmiuksien osalta. Tämän takia jotkut ohjelmistojen valmistajatkin ovat joutuneet siirtämään yritysasiakkaidensa ohjelmistojen päivityksiä ja asennuksia. Ruuhkaa vuoden 2010 aikana SEPA-päivitysten osalta on vaikea välttää. Kokonaisvaltaisen viivästyksen vuoksi osa yrityksistä on jäänyt jälkeen tahtomattaan. Jälkikäteen on helppo viisastella, mutta ehkä paremmalla organisoinnilla olisi voitu välttää ruuhka. Toisaalta toivoa ei ole menetetty vielä. Voihan olla myös, että asetetaan uusi takaraja

jos näyttää siltä, että suurin osa yrityksistä ei vielä viimeiseen aikarajaankaan mennessä ole valmiudessa. (OpusCapita 2009.)

3.5 Pitkän aikavälin tavoitteet

Perimmäisenä tavoitteena pitkällä aikavälillä on Euroopan yhdentymisen entistä vahvemmaksi sekä saada teknisen kehityksen tuomat hyödyt käyttöön. Euroopan Keskuspankin (EKP) mukaan SEPA on ns. perusedellytys rahaliiton täydentymiselle. Euroalueella euro tulee vahvistumaan valuuttana yhtenäisten maksuvälineiden avulla. Lisäksi EKP ja Euroopan komissio odottavat SEPAn toimivan ponnahduslautana kohti parempaa sähköistä maksupalvelua, joka tuo lisää etuja, tehokkuutta ja kustannussäästöjä. Pidemmän päälle ja Euroopan komissio on arvioinut SEPAn yhdessä muiden sähköisten toimintojen kanssa tuovan jopa 123 miljardin säästöt kuuden vuoden aikana. Ehkä jopa 238 miljardin hyöty voidaan saavuttaa, jos saadaan hyödynnettyä myös sähköistä laskutusta ja automatisointia. On vaikea sanoa, onko kaikki mahdolliset tekijät huomioitu. Tämä on yksi arvio, mutta pitää ottaa myös huomioon se, että vaikka pankit säästäisivätkin kuluissaan, uudet maksupalvelut myöskin lisäävät kilpailua niiden välillä. Jotta saataisiin maksimaalinen hyöty, nykyisistä maksuvälineistä siirrytään mahdollisimman ripeästi SEPA-maksuvälineisiin. (European Payments Council 2010; Ulkoasiainministeriö 2008.)

Pitkän aikavälin tavoitteena on myös kehittää IBAN-koodia käyttäjäystävällisemmäksi. Nykyisin käytössä olevat euroalueen IBAN-koodit voivat sisältää jopa 31 merkkiä (katso Liite 2). Näin ollen virheiden määrää voisi saada supistettua, kun käytössä olisi jokin tietty standardi, jonka mukaan kaikki toimivat. Yhteistyötä on asian tiimoilta jo alustavasti tehty. Kaksi eri IBAN-standardia on yhdistetty yhdeksi ja EPC:n luomien vaatimusten mukaan kansallisia tunnisteita pystytään muuntamaan BIC-muotoon. (Euroopan Keskuspankki 2007, 20.)

3.6 Maksuvälineet

Käytettävät maksuvälineet riippuvat usein siitä, mistä raha lähtee, kenelle ja minkä muotoisena. SEPA:n tarkoituksena on yhtenäistää kaikki euromääräiset maksut SEPA-alueella, siten että on aivan sama lähteekö raha esimerkiksi Turusta Helsinkiin tai Turusta Madridiin. Rahan pitäisi liikkua yhtä nopeasti, vaivattomasti ja saman hintaisena. Ensimmäisenä tavoitteena on kuitenkin, että oman maan sisäiset maksut tapahtuvat yhden pankkipäivän kuluessa. Esimerkiksi Osuuspankin internet-sivuilla kerrotaan, että heidän kautta maksut tapahtuvat oman pankin tilien välillä samana päivänä, oman ja muiden suomalaisten pankkien välillä seuraavana pankkipäivänä ja muualle SEPA-alueelle 0-3:ssa pankkipäivässä. (Osuuspankki 2009.) Nordean nettisivuilla sanotaan, että ensimmäisenä tavoitteena on saada kaikki SEPA-maksut siirrettyä enimmillään kolmen pankkipäivän aikana ja tulevaisuudessa vuoteen 2012 mennessä tavoitteena on yhden pankkipäivän siirto kaikissa SEPA-maksuissa. (Nordea 2009.)

SEPA-tilisiirto, SEPA-suoraveloitus ja SEPA-korttimaksut ovat yhteiset maksuvälineet, joita käytetään euromääräisissä maksuissa. Korttimaksuista on tehty erillinen toimintaohjeisto. Vuoden 2008 alussa otettiin käyttöön SEPA-maksukortti ja -tilisiirto tai ainakin pankit tarjosivat mahdollisuuden hyödyntää näitä SEPA-maksuvälineitä. SEPA-suoraveloitus olisi tarkoitus ottaa käyttöön vasta vuoden 2010 jälkeen viivästymisen takia. Vanhat maksutavat ja -välineet korvataan vähitellen uusilla SEPA-maksuvälineillä. Euroopan maksuneuvosto on kehittänyt nämä välineet ja kehittää niitä edelleen koko ajan toimivammiksi. Lisäksi on saatu aikaan erilaisia lisäpalveluja, joita suomalaiset pankit ovat yhteistuumiin päättäneet ottaa käyttöön. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 11-12; Osuuspankki 2008, 4-5.)

3.6.1 SEPA-suoraveloitus (Sepa Direct Debit)

Nykyisin käytössäoleva suoraveloituspalvelu tulee poistumaan ja tilalle tulee SEPA-suoraveloitus, joka toimii koko euromaksualueella. SEPA-suoraveloitus tapahtuu niin, että maksaja valtuuttaa veloittajan ottamaan maksajan tililtä sovitun suuruisen summan. SEPA-suoraveloitus poikkeaa melko paljon suomalaisesta nykyisestä suoraveloituksesta. Valtuutussopimus tehdään suoraan laskuttajan eikä pankin

kanssa. Valtuutus voi olla paperisessa tai sähköisessä muodossa. SEPA-suoraveloitus vaatii molemmilta osapuolilta tilin euromaksualueen pankista ja lisäksi tietenkin pankkien pitää tarjota suoraveloituspalvelua. Tämä maksutapa tullaan ottamaan käyttöön, kun koko euromaksualueella on otettu maksupalveludirektiivi osaksi lainsäädäntöä 1.11.2009. SEPA-suoraveloitus tuo erilaisia hyötyjä sekä maksajalle että laskuttajalle, esimerkiksi vaivattomuus ja kustannustehokkuus. Laskuttaja pystyy suunnittelemaan omaa rahoitustaan ja budjetteja, koska hän tietää milloin maksu tulee tilille. Maksaja puolestaan saa yksinkertaisen ja helpon tavan maksaa laskuja sekä maksujen myöhästymiset ja niistä seuraavat kustannukset vähenevät. (Finanssialan Keskusliitto 2009b, 5-6.)

SEPA-suoraveloituksessa on myös peruutusoikeus, jota ei ole aikaisemmin ollut suomalaisissa suoraveloituksissa. Yhtenä uutena asiana maksaja voi siis 8 viikon sisällä vielä peruuttaa suoraveloituskäytäntönsä tietyissä tilanteissa. Kaikissa tilanteissa ei voi peruuttaa maksua. Peruutusoikeutta on perusteltu sillä, että maksaja antaisi mieluummin veloitusosoikeuden tiliinsä, jos voi varmistaa että maksun voi peruuttaa myöhemmin. Kaikkia kaavailtuja asioita ei ole vielä lyöty lukkoon ja SEPA-suoraveloituspalveluiden ja sen mukana tulevien lisäpalveluiden välillä tulee varmasti olemaan eroja riippuen palveluntarjoajasta. Osuuspankin Internet-sivuilla suositellaan kotimaisissa maksuissa korvaamaan e-laskulla aikaisemmin käytettyä kotimaista suoraveloitusta SEPA-suoraveloituksen sijaan. Myös muut kotimaiset pankit ovat tämän suosituksen kannalla. (Finanssialan Keskusliitto 2009b, 8-9; Osuuspankki 2009.)

3.6.2 SEPA-tilisiirto/-maksu (SEPA Credit Transfer)

SEPA-tilisiirto on maksutapa, jolla voi tehdä sekä yksittäisiä että eränä lähetettyjä euromääräisiä maksuja euromaksualueella. Tilisiirto toimii koko SEPA-alueella niin kotimaisissa kuin ulkomaisissakin maksuissa. Ainoastaan pankin kulut tulevat maksettaviksi kummallekin, maksajalle ja laskuttajalle. Muita tilisiirrosta yleensä tulevia kustannuksia ei tule SEPA-tilisiirrosta. SEPA-maksun kohdalla on kyse helppoudesta, vaivattomuudesta ja kustannusten pienentämisestä. Lisäksi tämä

maksutapa mahdollistaa automatisoinnin hyödyntämisen maksujen siirroissa. (Finanssialan Keskusliitto 2009b, 5.)

Maksujen erittelytiedot, jotka ovat alle 140 merkkiä, voidaan säilyttää samanmuotoisina ja lyhentämättöminä koko Euroopan alueella. Nykyisin on lukuisia erilaisia maksustandardeja käytössä ja SEPAn tarkoitus on ottaa käyttöön ainoastaan yksi UNIFI C2B XML-pohjainen standardi (ISO 20022). Pankkien on noudatettava tätä kaikissa pankkien välisissä SEPA-maksuissa. Asiakkaiden ja pankkien välillä siirrytään myös pikkuhiljaa käyttämään standardia. (Finanssialan Keskusliitto 2009b, 5,11.)

3.6.3 SEPA-korttimaksut (SEPA Card Payments)

Maksukorttien pitää olla sirullisia, jotta ne kelpaavat SEPA-aikana. Tämä on turvallisempi vaihtoehto kuin aikaisemmat magneettinauhat pankkikorteissa. Nykyään on jo maksupäätteitä, joissa maksaja näppäilee itse PIN-koodinsa. Tämä on turvallisempaa kuin allekirjoitetut hyväksymiset, jotka jäävät kokonaan pois käytöstä tulevaisuudessa. Yhdistelmäkorttia on pidetty yhtenä hyvänä ratkaisuna ennen kuin muita palveluja saadaan kehitettyä tarpeeksi tehokkaalle tasolle. Yhdistelmäkortilla saa maksettua kaikkialla Euroopassa riippumatta siitä millainen on kotimaan korttipalvelun sopivuus. Pankit tarjoavat tätä ratkaisua, mutta se edellyttäisi, että kaikki korttiohjelmat tukisivat SEPAa ja olisivat standardien mukaisia. On arvioitu, että vuoteen 2011 mennessä kaikki SEPA-alueen kortit kävisivät kaikissa alueen maissa. Tällä hetkellä Suomessa toimivia SEPA-yhteensopivia kortteja ovat Visa, Visa Electron ja MasterCard. (Euroopan Keskuspankki 2007, 5; Ulkoasiainministeriö 2008; Osuuspankki 2009.)

Yhtenäiset standardit ja mallit eivät kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikkien maksujen pitää olla täysin yhtenäisiä. Asiakas saa tietenkin itse valita mitä pankkia, maksukorttia tai suoraveloituksen käsittelytapaa käyttää. Vaihtoehtoja on paljon eikä tarvitse välittää kansallisista rajoista. Tarkoituksena on säilyttää samanlainen taso Suomessa tehtyjen maksujen välillä SEPA-tilisiirtojen käyttöönoton aikana. Lisäksi

käytössä on jo esimerkiksi maksupäivän ja viitteen välitys. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 29.)

3.6.4 Matkapuhelin- ja verkkomaksut

Varsinaisten SEPA-palveluiden lisäksi on myös suunnitteilla lisäarvopalveluja, kuten esimerkiksi matkapuhelinmaksut ja verkkomaksut. Lisäarvopalveluiden tarkoitus on yhdistää SEPA-palvelut, paperittomuus, automatisointi sekä sähköinen kommunikointi. EPC (European Payments Council) on pyrkinyt kehittämään näitä palveluita. (Euroopan Keskuspankki 2007, 22.)

Verkkomaksut ovat verkkopankin käyttäjille suunnattu toiminto, jolla saa lisää helppoutta ja nopeutta nettiostosten maksamiseen. Tarkoituksena on siis, että asiakkaat voisivat maksaa oman verkkopankkinsa kautta tekemänsä ostokset netissä. Lisäksi pankit ovat yhteistyössä GSM-matkapuhelinoperaattorien järjestön GSMA:n (The Association Of GSM Mobile Telephone Operators) kanssa kaavailleet matkapuhelinpalvelua, jonka avulla voi matkapuhelimella vahvistaa ja maksaa SEPA-maksuja. Yhteistyösopimus osapuolten välillä on tehty kesäkuussa 2008. Tällä hetkellä ei vielä ole mahdollista maksaa matkapuhelimella, mutta odotukset näiden palveluiden käyttöönotosta ovat korkealla. (Euroopan Keskuspankki 2008, 7, 19, 31.)

3.6.5 E-lasku

E-lasku liittyy SEPAan läheisesti, sillä sekin toimii tehostamisapuna Euroopan rahapolitiikan yhdentymiselle. Verkkolaskun periaate on, että laskunsaaja ilmoittaa omalle pankilleen haluavansa vastaanottaa e-laskuja ja samalla valtuuttaa pankin maksamaan laskut suoraveloituksella sovittuna eräpäivänä. Laskuttajalle ilmoitetaan maksajan valinnee e-laskun maksutavaksi. Maksaja voi nähdä laskun omassa verkkopankissaan, jos hänellä on verkkopankki käytössään. Muuten laskusta lähetetään kopio tai ilmoitus. (Poutiainen, E. 2009, 9.)

E-lasku säästää yritysten rahoja, aikaa ja on lisäksi vielä ympäristöystävällinen vaihtoehto. Verkkolaskua on helpompi käsitellä, kuin paperista laskua ja

automatisointi tuo lisää etua esimerkiksi tiliöintien kohdalla. Lisäetuna on, että e-laskut tallentuvat sähköiseen arkistoon. Joskus paperisia laskuja saa hakemalla hakea, mutta sähköisestä arkistosta ne löytyvät varmemmin ja nopeammin. Tämä edellyttää tietenkin oikeanlaista tietojen tallennusta ja niiden säilyttämisen varmistamista. (Osuuspankki 2009.)

3.7 Automatisointi ja standardointi

Euroopan maksuneuvosto on tehnyt standardit, joiden avulla euromääräiset maksut voidaan toteuttaa täysin automaattisesti aivan alusta loppuun. Standardoinnin mukaan menettely on yhtenäistä euroalueella. Standardit ovat tärkeitä ohjeita ja sääntöjä, joilla voi ohjailla liiketoiminnan ja tekniikan toimintaa ja kehitystä. Ilman niitä on hankala sovittaa yhteen tietojärjestelmiä. Lisäksi ne auttavat toimintojen automatisoinnissa. Eli automatisointi ja standardointi kulkevat käsi kädessä.

Maksuneuvoston mukaan rahan liikkuminen tehokkaasti vaatii tietojen välitykseltä yhtenäistä teknistä muotoa. Eli kaikilla osapuolilla pitää olla yhteinen standardi liiketoiminnan tarpeille. Tätä varten on koottu sääntökirjat, jotka sisältävät ohjeita tilisiirroista ja suoraveloituksista rahoituksenvälittäjien välillä. Näiden lisäksi Euroopan maksuneuvosto on julkaissut loogiset tietoelementit (SEPA Data Model / SEPA-tietomalli), jotka pohjautuvat liiketoiminnan tarpeisiin. Loogisten tietoelementtien pohjalta taas Kansainvälinen standardisoiimisjärjestö (ISO, International Organization of Standardization) on kehittänyt UNIFI XML-sanomastandardit, joiden mukaan onnistuu sanomien laatiminen standardoidulla kielellä. SEPA:n toteutusohjeista löytyy määrittely UNIFI-sanoman käytöstä. Euroopan maksuneuvoston mukaan UNIFI-standardia suositellaan käytettävän asiakkaan ja pankin välisessä toiminnassa, mutta pankkien välillä käyttö tulee olemaan pakollista. SEPA:n myötä tuleva uusi standardi soveltuu paremmin tämän päivän teknologiaan esimerkiksi internet-palvelujen osalta ja tuo tehokkuutta maksamiseen, ja lopulta myös toimintojen kokonaisvaltaiseen automatisointiin. (Euroopan Keskuspankki 2006a, 25; Nordea 2009.)

Suomalaiset nykyiset pankkistandardit (LMP, LUM2, TS) tulevat siis muuttumaan yhteiseurooppalaisiksi SEPA-standardeiksi. Maksatusaineistot siirtyvät uusien standardien mukaan ja näitä tullaan kehittämään EPC:n (European Payments Council) toimesta yhteisillä päätöksillä ja lisäksi pankkien tuomien lisäpalveluiden avulla. Pelkästään maksatusaineistot ja niiden muoto ei tule muuttumaan, vaan pitää ottaa myös huomioon pankkiyhteyksien tekniikka sekä tietoturvakäytäntö. Esimerkiksi OpusCapitalla nykyiset aineistot suojataan PATU-menetelmällä (pankkien asiakasyhteysien tietoturva), joka tulee muuttumaan PKI-pohjaiseksi (Public Key Infrastructure). PATU:ssa molemmat osapuolet saavat varmuuden siitä, että aineisto on eheä eli muuttumaton tiedonsiirron aikana ja molemmat ovat todentaneet toisensa varmallalla tavalla. PKI:ssä periaatteena on tiedon allekirjoitus PKI-avainten ja varmenteiden avulla. Samoin nykyinen FTP-menetelmä (File Transfer Protocol) tiedonsiirrossa tulee muuttumaan turvallisemmaksi Web Services-menetelmäksi. SEPA-tilisiirroissa tullaan käyttämään Web Services-protokollaa. PATU ja FTP ovat vanhaa tekniikkaa eivätkä sovellu niin hyvin XML-muotoisten aineistojen siirtämiseen kuin PKI ja Web Services. (Finanssialan Keskusliitto 2009a; Nordea 2009; OpusCapita 2009.)

3.8 SEPA-järjestelmien turvallisuus

Erityistä huomiota pitää kiinnittää SEPA:n tuomien uusien järjestelmien ja ohjelmien turvallisuuteen. Herää kysymyksiä, että voiko uusiin systeemeihin luottaa yhtä hyvin kuin aikaisempiin. Eniten turvallisuudessa pitää keskittyä juuri sähköisiin toimintoihin, kuten verkkopankki -ja korttimaksuihin. Lisäksi SEPA-suoraveloituksen käsittelyn tuomia huolenaiheita hyväksyjän oikeuksien varmistamisesta voitaisiin todentaa jonkinlaisella sähköisellä tarkistuksella velallisen pankissa. (Euroopan Keskuspankki 2007, 4, 6.)

Turvallisuusriskien tuomat menetykset voivat olla rahamääräisesti suuriakin ja palveluntarjoajalta saattaa mennä maine siinä sivussa. Eikä pidä väheksyä maineen merkitystä, sillä uuden tuotteen lanseeraamisessa on tärkeää ansaita valtaväestön luottamus. Kerran menetettyä luottamusta on vaikea saada enää takaisin, joten asiaa

pitää pohtia tosissaan. EPC onkin perehtynyt aiheeseen ja erityisesti pankkien välisiin tiedonsiirtoihin on keskitytty, mutta pitäisi lisäksi syventyä enemmän automaattisiin maksuvälityksiin. Näiden takia EPC on velvoitettu laatimaan täysin automaattisiin maksuihin liittyvistä uhkista arvio ja miten ne voidaan parhaiten ehkäistä. (Euroopan Keskuspankki 2007, 6.)

4 EUROJÄRJESTELMÄN ODOTUKSET JA SEPAN VAIKUTUKSET

4.1 Miten eurojärjestelmä tukee muutosta?

Eurojärjestelmä koostuu Euroopan Keskuspankista (EKP) ja kaikista 16 jäsenvaltion keskuspankeista, joissa on euro otettu käyttöön. Yleisesti eurojärjestelmällä on neljä perustehtävää:

- EKP:n neuvoston päätösten mukaisen rahapolitiikan toteuttaminen
- Valuuttaoperaatioiden suorittaminen
- Valuuttavarantojen hallussapito ja hoito euroalueella
- Maksujärjestelmien sujuvan toiminnan edistäminen (European Central Bank 2007, 9.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään SEPAan, mikä tarkoittaa, että EKP:n suhteen tarkastelussa on sen neljäs tehtävä eli maksujärjestelmien sujuvan toiminnan edistäminen. SEPA-hankkeen suhteen eurojärjestelmä tukee Euroopan maksuneuvostoa (EPC, European Payments Council), joka perustettiin vuonna 2002 toimimaan maksualalla Euroopan pankkialan koordinointi- ja päätöksentekuelimenä. Eurojärjestelmän pyrkimyksenä on vauhdittaa hanketta ja valvoa yhtenäisen euromaksualueen kehitystä. (Euroopan Keskuspankki 2006b, 11.)

4.2 Maksupalveludirektiivi

Euroopan parlamentti hyväksyi ehdotuksen maksupalveludirektiivistä vuonna 2007, ja EU:n neuvosto antoi direktiivin. Direktiivin tarkoituksena on tuoda yhtenäisyyttä Euroopan maiden lakeihin. Maksupalveludirektiivi ei ole varsinaisesti vain SEPAA varten, vaan se toimii enemmän koko EU:n rahatalouden lainsäädäntönä sen kattavuuden ja merkittävyyden vuoksi. Kaikkien SEPAan liittyvien maiden odotetaan liittävän direktiivin omaan lakiinsa viimeistään 1.11.2009. Mitä nopeammin jäsenvaltiot ottavat direktiivin käyttöön sitä nopeammin saadaan myös SEPA-maksuvälineet käyttöön. (European Payments Council 2009, 36; Euroopan Keskuspankki 2007, 4, 11, 28.)

Maksupalveludirektiivillä pyritään takaamaan SEPA-palveluiden pysyminen samalla tasolla kuin nykyisilläkin palveluilla. Toimintojen pitää olla yhtä tehokkaita, nopeita ja turvallisia kuin ennenkin. Direktiivillä vahvistetaan eri osapuolien oikeuksia ja velvollisuuksia eli luodaan oikeudellinen perusta, johon voidaan vedota tarpeen tullen. Se tuo yhdenmukaisuutta sovellettaviin säännöksiin ja sitä kautta SEPAn käyttöönotto helpottuu. (Euroopan Keskuspankki 2007, 28.)

4.3 Eurojärjestelmän odotukset SEPA:sta

Monet markkinaosapuolet kaipasivat jo vuoden 2008 aikana tarkempaa ohjeistusta siitä, mitä heidän tulisi tietää tulevasta SEPA-muutoksesta ja mitä sen eteen tulisi tehdä. Hanketta varten oli jo laadittu standardit ja säännöt, mutta se ei tuntunut riittävän. Tänä vuonna (2009) eurojärjestelmä on laatinut eri sidosryhmiin kohdistuvat odotukset. Tämä ei tarkoita, että palveluntarjoajien tulisi toimia niiden mukaan, vaan odotukset ovat eräänlaisena tukena ja ohjeena. Lisäksi odotukset toimivat mittarina sille, miten tulevaisuudessa ollaan edistytty. Palveluntarjoajien suositellaan seuraavan itsenäisesti omaa edistystään ja raportoivan tuloksia julkisesti, jotta saavutettuja tuloksia voitaisiin verrata keskenään. Seuranta ei ole kuitenkaan lakisääteisesti pakollista. Eurojärjestelmä kuitenkin odottaa ja toivoo, että mahdollisimman monet yritykset alkaisivat hyvissä ajoin ottaa käyttöön tarjottavia

SEPA-maksutapoja. Esimerkiksi kuluttajien olisi hyvä päästä viimeinkin hyödyntämään tarjolla olevia palveluja. (Euroopan Keskuspankki 2009, 1, 6.)

4.3.1 SEPA-palveluntarjoajiin kohdistuvat eurojärjestelmän odotukset

SEPA-maksujen lähettäminen ja vastaanottaminen tulisi varmistaa ja esimerkiksi pankkien sekä maksulaitosten pitää tarjota myös SEPA-maksuvälineitä, mikäli heillä on käytössään tilisiirtoja ja suoraveloituspalveluja. Ainakin yhdestä koko SEPA-alueen kattavasta hakemistosta tulisi saada selville kaikki alueella käytössä olevat BIC-koodit. Maksutietoja muutettaessa vanhasta muodosta uuteen tai päinvastoin, pitää varmistaa, ettei tietoa häviä muunnoksien kohdalla. (Euroopan Keskuspankki 2009, 7.)

Uusia SEPA-maksuvälineitä pitää markkinoida yhtä hyvinä maksukeinoina kuin aikaisempiakin. Mitä paremmin pystytään näyttämään maksuvälineiden toimivuus sitä nopeammin myös asiakkaat alkavat käyttää uusia maksuvälineitä. Myös suositeltujen SEPA-odotusten noudattamisesta on hyötyä. (Euroopan Keskuspankki 2009, 8.)

4.3.2 SEPA-käyttäjiin kohdistuvat eurojärjestelmän odotukset

Liike- ja keskuspankkien, yritysten ja julkishallinnon odotetaan noudattavan tarjouskilpailuissaan SEPAan kohdistuvia odotuksia. Lisäksi heidän tulisi käyttää maksupalvelujentarjoajia, jotka perustavat palvelunsa SEPA- odotuksiin. Asiakkaille lähetetyissä laskuissa pitää näkyä IBAN- ja BIC-koodit selkeämmin kuin vanhat tilitunnisteet, vaikka olisivatkin samassa laskussa vielä. Liike- ja keskuspankkien pitää hoitaa joko itse tai jonkin palveluntarjoajan kautta, että heillä käytetään SEPA-maksuvälineitä. (Euroopan Keskuspankki 2009, 9.)

Vähittäiskauppojen pitää varmistaa, että tarjoamansa maksukorttipalvelut tukevat SEPA-maksukorttiohjeistoa. Maksupäätteiden tulisi pikkuhiljaa olla EMV-standardien (Europayn, MasterCardin ja Visan yhdessä luoma kansainvälinen standardi korttimaksamiseen) mukaiset. SEPA-standardeja käyttäviä järjestelmiä

pitäisi ottaa käyttöön, kun niitä on tarjolla. Lisäksi Eurooppalaisten korttien ottamista tarjottuihin korttimaksuihin voisi harkita, jos sillä tuntuu olevan taloudellista merkitystä. (Euroopan Keskuspankki 2009, 5, 9-10.)

Asiakkaiden pitää itse ottaa selville omat IBAN- ja BIC-koodinsa. SEPA-hankkeen nopeaa edistymistä auttaa myös, jos laskua maksaessa käytetään aina uusia koodeja. Vertailua eri SEPA-maiden pankkien välillä kannattaa tehdä, jos aikoo tehdä uusia sopimuksia pankkien kanssa. Kortilla maksamista suositellaan liikkeissä ennemmin kuin muita tehottomampia maksutapoja sekä kotimaassa että SEPA-alueella. (Euroopan Keskuspankki 2009, 10-11.)

4.4 Pankit hankkeen tukena

Vuoden 2009 alussa Suomessa oli tilanne, jossa vain pari pankkia tarjosi SEPA-palveluja ja mahdollisuuden SEPA-maksamiseen. Noin kymmenen muuta pankkia olivat vielä lähtökuopissaan SEPA-hankkeen kanssa. Ohjelmistotalo Baswaresta johtaja Matti Luoto odotti kuitenkin syksyyn 2009 mennessä suurimman osan pankeista olevan jo mukana toiminnassa. Ehkä tämä hidas liikkeellelähtö on ollut osasyynä joidenkin yritysten tietämättömyyteen koko tulevasta muutoksesta. Ei kuitenkaan voi sysätä kaikkea vastuuta pankkien niskaan. Tietoa SEPasta olisi voinut antaa aikaisemmin ja useammalta taholta, ei pelkästään pankkien suunnalta. (Lukkari, J. 2009.)

Seuraavassa on arvioitu muutamien Suomessa toimivien pankkien suhtautumista SEPAan heidän omien verkkosivujensa perusteella. Tällä hetkellä tilanne näyttää melko hyvältä, sillä useiden pankkien sivustoilla on paljon tietoa SEPasta ja on mahdollisuus kysyä asioista, jotka askarruttavat mieltä asian tiimoilta. Esimerkiksi Nordean ja Osuuspankin internetsivustoilla on paljon tietoa SEPasta ja pankeille voi lähettää kysymyksiä aiheeseen liittyen. Sivuilla on ohjeita siitä, miten yrityksen kannattaisi käytännössä valmistautua SEPAan, miten maksaminen tulee tapahtumaan euromaksualueella sekä kotimaisten ja SEPA-palveluiden käytöstä rinnakkain.

Lisäksi nettisivuilta löytyy tietoa muutoksen hyödyistä. (Nordea 2009; Osuuspankki 2009.)

Aktian ja Sampopankin nettisivustoilla on myös SEPA-tietoutta tarjolla. Aktian sivuilla ei ole mielestäni niin kattavasti tietoa, mitä edellä mainituilla Nordealla ja Osuuspankilla tuntuu olevan, mutta esimerkiksi SEPA-maksujen ja –tilisiirtojen hinnat ovat olleet esillä jo maaliskuusta. Sampopankin sivuilla on kattavammin tietoa SEPasta kuin esimerkiksi Ålandsbankenin tai Aktian sivuilla, mutta melko saman verran, jos vertaa esimerkiksi Nordean ja Osuuspankin sivuihin. Tietoa löytyy SEPasta yleisesti, SEPA-palveluista, hyödyistä ja mitä yritysten pitäisi ottaa huomioon muutosten myötä. Tapiola Pankin sivuilta löytyi jonkin verran tietoa, kuten myös Handelsbankenista. Linkkejä oli myös tarjottu FKL:n, EKP:n ja EPC:n sivuille, joista sai halutessaan lisätietoa SEPasta. Citibankin ja DnB NOR Bank:in verkkosivuilta ei saanut suomeksi tekstiä, mutta englannin kielellä oli SEPasta ja sen tuomista palveluista kerrottu. (Aktia 2009; Citibank 2008; DnB NOR Bank 2008; Sampopankki 2009; Tapiola 2008; Ålandsbanken 2008.)

Tiivistettynä mielestäni kattavimmat tietopaketit SEPasta löytyivät Nordean, Osuuspankin, Sampo Pankin, Handelsbankenin sekä Tapiola Pankin verkkosivuilta. Myöskin Ålandsbankenin ja Aktian nettisivuilta löytyi jonkin verran tietoa. Citibankin ja DnB NOR Bank:n verkkosivuilta löytyi SEPA-informaatiota, mutta ei suomen kielellä.

4.5 Vaikutukset kuluttajien näkökulmasta

Kaikissa euroalueen valtioissa tulee olemaan käytössä SEPA-maksuvälineet. Tämä helpottaa kuluttajaa, koska hän voi käyttää yhtä tiliä joka maksuun. Tililtä lähtevät suoraveloitukset ja tilisiirrot siirtyvät euroalueella yhtä vaivattomasti kuin kotimaisetkin maksut. Esimerkiksi lomamatkan hotellien maksut, ulkomailla vaihdossa olevien lasten asumiskulut tai eurooppalaisen yrityksen puhelinkulut hoituvat kaikki omasta pankista. Lisäksi käteisen tarve pienenee, koska maksukortit

muuttuvat helppokäyttöisemmiksi ja samaa korttia voi käyttää aina, kun maksaa jotain euromääräisiä maksuja. (Euroopan Keskuspankki 2006, 16.)

Eurojärjestelmä odottaa myös kuluttajilta toimintaa SEPAn suhteen. Suurimman osan kuluttajista tulisi ottaa selville omat IBAN- ja BIC-koodit ja käyttää niitä vanhojen pankkitietojen tilalla, jos laskussa niin pyydetään. Olisi hyvä myös harkita eri vaihtoehtoja eri maiden pankkien välillä, jos aikoo vaihtaa pankkia. Tulossa oleva SEPA-suoraveloitus ja jo käytössä oleva SEPA-tilisiirto kuluttajan tulisi ottaa käyttöön vanhojen maksutapojen tilalle. Liikkeissä tulisi maksaa ennemmin kortilla kuin esimerkiksi sekillä, joka on melko tehoton maksuväline verrattuna uusiin nopeampiin korttimaksutapoihin. Nämä kaikki ohjeet eivät ole pakollisia, mutta mitä nopeammin valtaosa kuluttajista ottaa nämä neuvot käyttöön sitä nopeammin saadaan tehokas järjestelmä käyttöön ja osaksi arkea. (Euroopan Keskuspankki 2009, 11.)

4.6 Vaikutukset vähittäiskauppojen näkökulmasta

Yhä useampi kuluttaja ostaa kaupoista kortilla ennemmin kuin käteisellä. Maksukorttien suosio on merkittävästi kasvanut ja suunta pysynee samana tulevaisuudessakin. Tämä taas vaikuttaa vähittäiskauppojen maksukäytäntöön. Kauppiaalla pitää olla pankin kanssa sopimus korttimaksujen käytöstä. Kortin käyttäjän ja maksujen tiedot menevät pankin välityksellä selvitykseen ja sieltä maksajan pankkiin. SEPAn tarkoituksena on helpottaa tätäkin toimintaa. (Euroopan Keskuspankki 2006, 16.)

Kauppiailla on merkittävä osa maksuvälineiden käyttöönotossa omassa liiketoiminnassaan. He voivat itse valita, mitkä SEPA-maksutavat ja -välineet, eli esimerkiksi maksukortit, käyvät heillä asioidessa. Tämä taas vaikuttaa siihen, mistä maksutavasta tai -välineestä tulee suosituin kuluttajien kesken, unohtamatta tietenkään yrityksiä. Nämä päätökset tulevat kilpailuttamaan eri palveluiden tarjoajia. Tottakai jokainen asiakas haluaa sellaisen maksukortin, jolla pystyy maksamaan

mahdollisimman monessa paikassa. (Euroopan Keskuspankki 2007, 16; Euroopan Keskuspankki 2009, 10.)

4.7 Vaikutukset pankkien näkökulmasta

Pankkien palveluihin tulee suuria muutoksia. Niiden erityisesti pitäisi olla ajantasalla ja mukana SEPA-projektin seurannassa. Pankit ja maksulaitokset tulevat tarjoamaan SEPA-palveluja asiakkaille, joten myös heidän pitäisi ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti uudet maksutavat ja siten olla esimerkkinä muille. Myös palkanmaksu työntekijöille pitäisi hoitaa SEPAn kautta. Eurojärjestelmän odotusten mukaisesti työntekijöiden itse pitäisi ilmoittaa IBAN- ja BIC-koodinsa työnantajalle. Tavarantoimittajien maksujen kohdalla pankkien pitäisi pyytää tunnukset, jos he eivät itse ole niitä automaattisesti antaneet. Maksujen tapahtuessa pankin sisäisinä maksuina, pankin tulisi muuttaa vanha tilinumero IBAN-muotoon, jos näin ei jo ole tehty. (Euroopan Keskuspankki 2009, 7, 10.)

Asiantuntijoiden mukaan Suomessa toimivien pankkien maksuliikepalveluihin tulee SEPAn myötä muutoksia. Tilisiirtojen määrän uskotaan kasvavan tulevaisuudessa, kun taas suoraveloituksen määrä tulisi laskemaan. Tämä johtuu osittain suoraveloituksen tilalla vaihtoehtoisesti käytettävästä e-laskusta, joka tapahtuu tilisiirtona. Myös maksupäätteillä tapahtuvat maksut tulevat luultavasti lisääntymään asiantuntijoiden mukaan. Maksupalveluiden hinnoista ei ole saatu yhtenevää mielipidettä. Toiset uskovat pankkien palveluiden hintojen laskevan, toiset taas odottavat hintojen nousevan. Myös kilpailun eri pankkien välillä, sekä kotimaassa että muualla SEPA-alueella, tulee kasvamaan SEPAn käyttöönoton vuoksi. Pankit voisivat SEPAn tullessa kehittää myös lisäpalveluitaan houkutellessaan uusia asiakkaita. Lisäksi suomalaiset pankit voisi keskittyä korostamaan paikallisuuttaan ja saada mukaan uusia ulkomaisia yritysasiakkaita. (Väisänen, L. 2008, 21-22.)

4.8 Vaikutukset yritysten näkökulmasta

Edellä käsiteltiin lyhyesti miten SEPA vaikuttaa pankkeihin, kuluttajiin ja vähittäiskauppoihin ja näistä saisi varmasti kattavamman esittelyn, mutta tämän opinnäytetyön tarkoitus on keskittyä juuri yritysten näkökulmaan. Jokaisen yrityksen kannattaisi olla ajan hermolla ja kiinnostunut yritysmaailman ajankohtaisista asioista. SEPAan liityvistä asioista olisi hyvä olla selvillä ja yritysten pitää seurata myös muiden yritysten toimintaa ja kehitystä SEPAn suhteen. Vuoden 2010 loppuun asti pankit tarjoavat vielä normaaleja palvelujaan kotimaisten pankkiasioiden osalta yrityksen niin tahtoessa. Ainakin Osuuspankin mukaan heidän kauttaan tapahtuvat tilisiirrot ja suoraveloitukset onnistuvat lähivuosina vielä samaan tapaan kuin ennenkin. (Osuuspankki 2009.)

Yritysten pankkiyhteystiedot pitää jo nyt olla IBAN- ja SWIFT-muodossa EU-alueella kaupankäynnin yhteydessä. Myös esimerkiksi kotimaisissa laskuissa olisi hyvä ilmoittaa pankkitili IBAN-muotoisena, vaikka käytössä olisikin vielä normaali lyhyt tilinumero. Ihmisten on helpompi tottua ajatukseen pikkuhiljaa kuin kertarysäyksellä. (Osuuspankki 2009.)

Erityisesti suurten yritysten, jotka käyvät kauppaa ulkomailla, tulisi tehdä SEPA-valmisteluja. Pienemmät yritykset eivät välttämättä joudu tekemään suuriakaan muutoksia, mutta suuremmilla yrityksillä saattaa olla varta vasten yrityksen tarpeita ajatellen rakennettu tietojärjestelmä, joka ei välttämättä ole SEPA-yhteistyökykyinen. Eli pitää selvittää, onko mahdollista hyödyntää vanhaa järjestelmää ja tutustua eri tahojen tarjoamiin vaihtoehtoihin. Myös rahoitus pitää olla kohdillaan uusien ohjelmistoinvestointien varalta. Yritysten olisi hyvä varautua SEPAn aiheuttamaan rahanmenoon varsinkin nyt, kun taloudellinen tilanne ei ole parhaimmillaan eikä rahaa välttämättä tule samalla tavalla kuin aikaisemmin.

Yritysten pitää päivittää omat asiakas- ja toimittajarekisterinsä, jotta olisi saatavilla uusimmat pankki- ja tilitiedot. Näitä voi tarkistuttaa ja muuntaa eri tahojen tarjoamien IBAN-laskureiden ja muuntopalveluiden avulla. Suuremmilla yrityksillä voi asiakkaita ja toimittajia olla satoja ellei enemmänkin, joten tällaisessa tilanteessa tulisi harkita maksuohjelmistojen valmistajien tarjoamaa palvelua, jossa

kohdeyrityksen rekisterissä olevat muiden yritysten pankkitiedot muunnetaan SEPAA varten sopiviksi.

Lisäksi e-lasku on yksi tärkeä osa uudistusta, varsinkin jos yrityksellä on käytössään suoraveloitus. Sähköinen laskutus on ollut paljon esillä ja osa yrityksistä onkin jo uudistanut laskutustaan ja maksamistaan. Yritysten SEPA-maksujärjestelmään siirtymisessä on syytä ottaa huomioon myös e-laskutuksen mahdollisuus uudessa systeemissä. Ei kannata käyttää montaa eri ohjelmaa, vaan pyrkiä saamaan yksi tai kaksi hyvää ohjelmaa, joista saadaan kaikki mahdollinen hyöty irti. Eli sekä SEPAn että sähköisen laskutuksen tuomat hyödyt. (Osuuspankki 2009.)

5 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

5.1 Tutkimusote

Tutkimusta aloittaessa olisi hyvä ottaa selvää millaisesta menetelmästä olisi eniten hyötyä. Usein tutkimusmenetelmät jaotellaan kvalitatiiviseen ja kvantitatiiviseen. Kvalitatiivinen menetelmä tarkoittaa pelkistetysti laadullista ja kvantitatiivinen määrällistä. Tosin näitä menetelmiä on vaikea aivan täysin erottaa toisistaan, koska niitä voidaan pitää ennemminkin toisiaan täydentävinä suuntauksina eikä esimerkiksi toistensa vastakohtina. (Hirsjärvi ym. 2009, 131-133.)

Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Case-yritystä tutkittaessa paras vaihtoehto oli hyödyntää kvalitatiivista tapaa eli tässä tapauksessa henkilökohtaista haastattelua. Taloushenkilöiden haastattelu toi parhaiten esiin yrityksen nykytilan, tarpeet ja toiminnan SEPAn suhteen. Satakunnan yritysten SEPA-valmiuden mittauksessa käytettiin kvantitatiivista menetelmää eli tässä tapauksessa sähköistä kyselylomaketta. Vastauksia luokiteltiin vastausprosenttien perusteella eli

määrällisesti, mutta niistä tehtiin laadullisia arvioita. Kyselyssä oli myös kohtia, joissa yritykset saivat omin sanoin kertoa mielipiteensä. Näitä arvoitiin myös laadullisin perustein, koska niistä ei edes olisi pystynyt tekemään määrällistä arviota vastausten erilaisuuden vuoksi.

5.2 Aineiston keruu

Tutkimuksen ensimmäisessä osiossa kohdeyritykset rajattiin Satakunnan alueeseen ja kohteena olivat satunnaisesti valitut kaikenkokoiset yritykset. Lähinnä keskityttiin Porin ja Rauman alueen pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Yrityksiin otettiin yhteyttä sähköpostitse talousosastolle suunnatulla kirjeellä ja liitteenä oli linkki sähköiseen kyselylomakkeeseen. Sähköpostiosoitteet poimittiin yritysten omilta kotisivuilta sekä sähköisen yrityshakupalvelun kautta.

Tavoitteena oli saada vähintään 50-60 vastausta, jotta kyselystä tulisi tarpeeksi kattava. Yhteensä osoitteita oli noin 300 ja vastauksia tuli 55. Muutamat kohdeyritykset lähettivät sähköpostia, etteivät tiedä mikä SEPA on. Osa taas vastasi, että heidän taloushallintonsa on ulkoistettu tilitoimistoon tai keskitetty esimerkiksi pelkästään pääkaupunkialueelle tai jopa ulkomaille. Muutama ilmoitti myös, etteivät aio tehdä yritykseensä mitään muutoksia SEPAn takia, joten eivät koe tarvetta vastata kyselyyn. Yhteensä näitä vastauksia tuli noin kymmenen.

Tutkimuksen toisessa osiossa haastateltiin case-yrityksen talousjohtajaa. Yrityksen toiminnan ymmärtämistä auttoi myös haastattelijan henkilökohtainen käytännön kokemus talouspuolen erilaisista töistä. Myös haastattelun jälkeen oli kirjeenvaihtoa puolin ja toisin. Väärinymmärryksien välttämiseksi haastateltava sai lukea haastattelun pohjalta kirjoitettua tutkimusosaa ja tehdä omia kommenttejaan ja merkintöjään. Näiden pohjalta muokkautui empiirinen osio case-yrityksestä.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimusta tehdessä pitäisi virheet minimoida mahdollisimman vähäisiksi. Joskus virheitä kuitenkin tulee ja tulosten luotettavuus saattaa kärsiä. Tästä johtuen tutkimuksista pitäisi aina tehdä arvio, jossa mitataan tutkimuksen pätevyyttä. Luotettavuutta ja pätevyyttä voidaan arvioida erilaisilla mittareilla. Tässä tutkimusta on tarkasteltu reliabiliteetin ja validiteetin avulla.

5.3.1 Reliabiliteetti

Käsitteellä reliabiliteetti tarkoitetaan tutkimustulosten toistettavuutta eli jos tutkimus tehtäisiin uudelleen, saadaanko silloinkin samanlaisia vastauksia. Eri henkilöiden tehdessä samanlaisen tutkimuksen heidän pitää päätyä samaan tulokseen, jolloin tutkimusta pidetään reliaabelina. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara. 2009, 231.)

SEPAsta voisi tehdä uudelleen samanlaisen kyselyn ja lähettää se samaan aikaan samalle kohderyhmälle. Todennäköisesti nämä vastaukset eivät eroaisi paljon ensimmäisen kyselyn tuloksista. Kyselyn voisi myös tehdä eri aikaan esimerkiksi parin kuukauden kuluttua uudelleen, jolloin vastaukset saattaisivat vaihdella enemmänkin. Aihe on ajankohtainen, joten yritysten valmius tulee muuttumaan ajan kuluessa ja SEPAa tukevien ohjelmien käyttöönotto tulee lisääntymään. Tutkimusta voidaan pitää reliaabelina toistettavuuden suhteen, mutta luonnollisesti eri aikaan tehty kysely antaa erilaisia vastauksia. Myös case-yritykselle tehty haastattelu antaisi luultavasti yhtäläiset vastaukset, vaikka sen olisi tehnyt joku toinen haastattelija. Myöhemmin tehtynä samanlaisen haastattelun vastaukset eivät luultavasti eroaisi kovinkaan paljon, sillä yrityksellä on selkeä visio, miten SEPAn suhteen tulee toimia tulevaisuudessa.

5.3.2 Validiteetti

Validiteetilla taas tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Tulosten mittaamiseen käytetyt menetelmät pitää olla sellaisia, että niillä pystytään mittaamaan juuri sitä mitä pitikin. Joskus saattaa käydä niin, että esimerkiksi vastaaja on käsittänyt

lomakkeessa olevan kysymyksen eri tavalla, mitä tutkija on ajatellut. Kysymykset pitäisikin tehdä yksinkertaisiksi, jotta väärinkäsitysten määrä olisi pieni ja tulokset paikkansapitäviä ja luotettavia. (Hirsjärvi ym. 2009, 231-232.)

Sähköinen haastattelulomake oli yritetty tehdä mahdollisimman yksinkertaiseksi, selkeäksi ja yhdenmukaiseksi (katso Liite1). Lomakkeessa käytettiin yleisiä ilmaisuja ja vältettiin niin sanottua tieteellistä sanastoa. Kysymyksissä saattaa olla riski väärin ymmärtämisestä, jos vastaajalla ei ole mahdollisuutta saada tarkennusta niihin ja varsinkin, jos vastaaja ei tiedä aiheesta juuri mitään. Tätä varten melkein jokaisessa kohdassa tarjottiin mahdollisuus vastata ”en osaa sanoa”, kun vastaajalla ei ollut mitään mielipidettä tai tietoa asiasta. Kysymysten rakenne ja asettelu olivat melko helposti ymmärrettäviä ja valmiit vastausvaihtoehdot antoivat osviittaa siitä, mitä kysymyksillä haettiin. Valmiissa vastausvaihtoehdoissa on myös riskinsä. Vastaaja voi kokea, että mikään vastauksista ei sovi tai että moni vastaus sopisi, jos haetaan vain yhtä. Toisaalta valmiiden vastausvaihtoehtojen analysointi on helpompaa, kuin vapaasti kirjoitettujen vastausten. Lomakkeessa oli myös kohtia, joissa kohdehenkilöt saivat omin sanoin kertoa mielipiteensä. Vastausten perusteella ei tullut suurempia väärinkäsityksiä, joten lomake oli validiteetiltaan riittävä. Case-yrityksessä tehtyä haastattelua voidaan pitää validina, koska kysymykset olivat myös yksinkertaisia, haastateltava oli perehtynyt aiheeseen ja ymmärsi kysymykset. Lisäksi haastattelijalla oli mahdollisuus tarkentaa kysymyksiä haastattelutilanteessa ja tehdä lisäkysymyksiä myöhemmin.

6 SATAKUNTALAISTEN YRITYSTEN SEPAN KÄYTÖN KARTOITUS

6.1 Kyselylomake tiivistettynä

Kyselylomakkeessa oli yhteensä 17 kysymystä, joista viimeisenä oli kohta, jossa vastanneet saivat laittaa oman sähköpostinsa, jos halusivat kiitokseksi vastauksistaan lyhyen yhteenvedon tuloksista. Periaatteessa varsinaisia kysymyksiä oli siis 16. Aluksi oli kaksi kysymystä yrityksistä eli toimiala vapaamuotoisena ja yrityksen koko henkilömäärän mukaan. Näiden avulla sai jonkinlaisen käsityksen vastanneista yrityksistä yleisellä tasolla. Seuraavana kyselylomakkeessa oli kysymyksiä SEPA-suunnitelmasta. Ovatko yritykset tehneet sellaisen ja jos ovat, ovatko aloittaneet sen toteuttamisen. Seuraavana lomakkeessa tiedusteltiin vastaantulleista mahdollisista ongelmista tai viivästyksistä aikataulujen suhteen ja mistä ne ovat johtuneet. Haittojen vastapainoksi oli kysymys suurimmasta hyödystä, jonka SEPA yritysten mielestä tuo mukanaan.

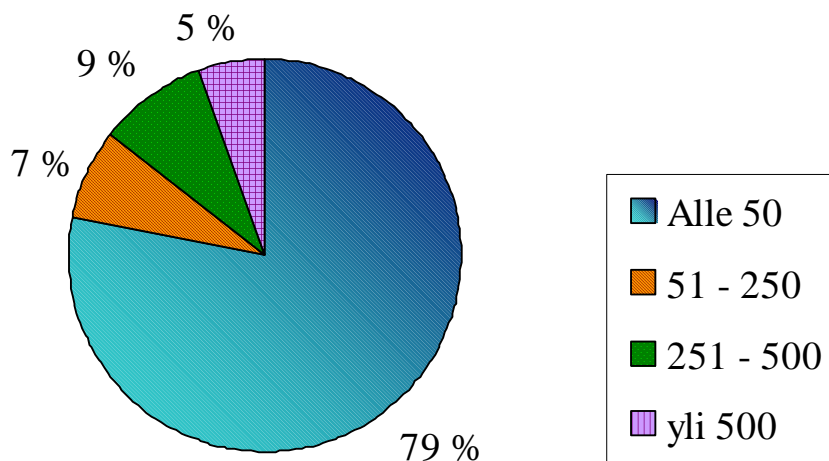
Kahdeksas ja yhdeksäs kohta liittyivät SEPA-järjestelmiin ja -ohjelmiin sekä pankkitietojen muuntamiseen SEPA-muotoon. Näillä oli tarkoitus saada selville yritysten aikataulusta SEPAan siirtymisessä ja millä tavalla he aikoivat toteuttaa muutoksen käytännössä. Seuraavat kolme kysymystä koskivat informaation kulkua SEPasta. Yrityksiltä kysyttiin, onko heidän mielestään SEPasta ollut tarpeeksi informaatiota, mistä he ovat sitä saaneet ja mitä tietoa he olisivat vielä kaivanneet. Luonnollisesti uuden systeemin tuominen ihmisten käyttöön herättää kysymyksen sen turvallisuudesta, joten sekin löytyi kyselystä. Viimeiset kolme kysymystä liittyivät maksuvälineisiin ja e-laskuun. Kysymyksillä saatiin selville, mitä SEPAmaksuvälineitä yrityksillä on jo käytössä tai mitä he aikovat ottaa käyttöön sekä sähköisen laskutuksen käytöstä tällä hetkellä tai tulevaisuudessa.

6.2 Tuloksien yhteen kerääminen ja tulkinta

6.2.1 Vastausten jaottelu toimialan ja koon mukaan

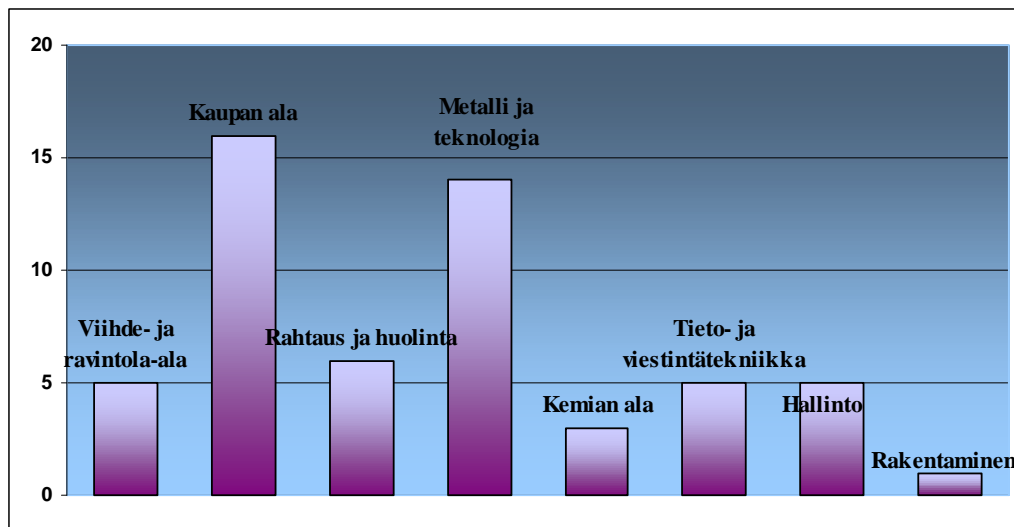
Ensimmäisenä kohtana tutkimuksessa oli tarkoitus saada kuva kyselyyn vastanneiden yritysten toimialoista ja selvittää yritysten koot. Hajontaa oli moneen suuntaan toimialojen suhteen, mutta suurin osa kokoluokista oli alle 50 henkilön yrityksiä. Vastanneista 79% oli pieniä eli alle 50 henkilön yrityksiä, keskisuuria yrityksiä eli

henkilömäärä välillä 51 - 250 oli 7%, suuria yrityksiä välillä 251 - 500 henkilöä oli 9% ja yli 500 henkilön yrityksiä oli loput 5%.

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden yritysten koot henkilömäärien mukaan.

Vastaajat saivat vapaamuotoisesti kirjoittaa, mikä heidän yrityksensä toimiala on. Yrityksistä 29% kuului kaupan alaan, joka sisälsi myyntiä, maahantuontia ja tukkukauppaa. Tämä oli suurin vastaajaryhmä ja sen yritysten myyntiin kuului esimerkiksi erilaiset työkalut, lvi- ja sähkötarvikkeet, moottoriajoneuvot ja varusteet, voiteluaineet, teollisuuskoneet, päivittäistavarat, tekstiilit ja askartelutarvikkeet. Toiseksi suurin ryhmä, jonka osuus kaikista vastanneista oli 25%, osoittautui metalli- ja teknologiateollisuuden alaksi. Ryhmään sisältyi muun muassa metalli-, konepaja- ja kylmäkoneteollisuutta. Kolmanneksi suurin ryhmä oli rahtaus- ja huolinta-ala 11%:n osuudella. Neljännen sijan jakoivat kolme seuraavaa ryhmää: eli hallinnon ala, tieto- ja viestintätekniiikan ala sekä viihde- ja ravintola-ala kaikki 9%:n osuuksilla. Hallinnon alaan sisältyivät tilitoimistopalvelut, yritysneuvonta sekä muu palveleva teollisuus. Tieto- ja viestintätekniiikkaan kuuluivat muun muassa aikakauslehtien kustannus ja mainosala. Kemian alalla, joka sisälsi myös puunjalostuksen, prosentuaalinen osuus oli 5%. Rakentamisen ja rakennuttamisen alan osuus vastanneista oli pienin eli 2%. Kaiken kaikkiaan suurin vastaajaryhmä koostui alle 50 hengen pienyrityksistä, jotka toimivat kaupan ja teollisuuden aloilla.

Kuvio 4. Kyselyyn osallistuneiden yritysten hajonta toimialojen suhteen.

6.2.2 SEPA-suunnitelma

Kolmannessa ja neljännessä kohdassa oli tarkoitus selvittää yritysten SEPA-suunnitelmien tilanne ja toteuttamisen vaihe. Vastaajista 20% ilmoitti tehneensä jo suunnitelman SEPAa varten ja 15% aloittaneensa suunnitelman toteuttamisen. Kun taas 7% vastanneista kertoi, ettei vielä ole tehnyt suunnitelmaa, mutta aikovansa tehdä sen. Noin 20% ei vielä ollut tehnyt suunnitelmaa, mutta kertoi ottaneensa selvää aiheesta. Melkein neljäsosa ilmoitti, ettei näe tarvetta suunnitelmalle ja loput 15% ei osannut sanoa aikovatko edes tehdä suunnitelmaa.

Yli 60% vastanneista oli siis joko tehnyt SEPA-suunnitelman, aikoi tehdä tai ainakin oli ottanut selvää aiheesta. Melkein 70 prosenttia vastanneista ei ollut vielä aloittanut suunnitelman toteuttamista. Vastaajista 16% ilmoitti olevansa aloittamassa suunnitelman toteuttamisen. Kolmasosa vastanneista oli siis jo aloittanut tai oli aloittamassa SEPA-suunnitelman toteuttamisen. Suuri osa yrityksistä oli ottanut selvää asioista tai saanut tietoa ja osa oli jo ryhtynyt suunnitelman tekoon. Alustavaa tiedonhakuja ja valmisteluja oli tehty, mutta varsinaisten suunnitelmien toteuttamista ei kuitenkaan kovin moni ollut vielä aloittanut.

6.2.3 Ongelmat ja viivästykset

Viidennessä kohdassa kohdeyritykset saivat vastata vapaamuotoisesti, mitä ongelmia he olivat kohdanneet SEPAssa esimerkiksi maksuohjelmien tai jonkin muun SEPAan liittyvän asian suhteen. Osa yrityksistä oli kokenut SEPA-muutoksen tuovan jonkinlaisia ongelmia, koska heidän nykyiset pankkiohjelmansa muutetaan kokonaan uusiin. Eli uuden ohjelman käyttöönotossa odotetaan mahdollisesti tulevan ongelmia, mutta siitä ei ollut selvyttä, että minkälaisia vaikeuksia olisi odotettavissa. Myös ohjelmien päivityksissä oli ollut viivästyksiä, ja niiden saatavuus tulee venymään vuoteen 2010. Muutamat myös kertoivat tässä kohdassa, etteivät tiedä ylipäättänsä koko SEPASTA kovin paljon ja sen vaikeuttavan vastaamista kyselyyn. Joillekin SEPA tuli konkreettisesti tietoon vasta tämän kyselyn myötä, mikä tarkoittaa, ettei tietoa ole liikkunut tarpeeksi tai ainakaan joka paikkaan, mihin olisi pitänyt. Myös toiminnanohjausjärjestelmien (ERP), muunto- ja maksuohjelmien päivitykset koettiin liian kalliiksi. Koko SEPA-hankkeen ja standardoinnin todettiin viivästyneen ja siksi oman yrityksen siirtymähetki oli viivästynyt. Osa yrityksistä olisi voinut olla jo SEPA-valmiudessa, mutta kaikenlaisten yrityksestä riippumattomien viivästyksien ja ongelmien takia on jouduttu siirtämään muutosten toteuttamisen ajankohtia. Osalla yrityksissä on jouduttu myös omien vaikeuksien takia jättämään tuonnemmaksi muutosten toteuttamista.

Kuudennessa kohdassa kyseltiin viivästyksistä aikataulun suhteen. Oliko yrityksillä ollut niitä ja mistä ne olivat johtuneet. Vain 7% uskoi viivästyksien johtuneen siitä, että pankeissa ei olisi vielä ollut tarjolla SEPA-palveluja. Vastaajista 18% totesi suurimman syyn olevan ohjelmistojen valmistajien viivästyksistä SEPA-ohjelmien suhteen. Reilu 20% yrityksistä ilmoitti tekevänsä muutokset myöhemmin, samoin reilu 20% ei osannut sanoa, onko ollut viivästyksiä tai mistä ne ovat johtuneet. Kolmasosa ei ollut todennut suurempia ongelmia tai viivästyksien aiheita aikataulun suhteen. Päällimmäisenä syyppäänä todettiin olevan ohjelmistojen valmistajat, pieni osa ajatteli pankkien toiminnan olevan syynä viivästyksiin. Tämän perusteella pankkeja ei pidetä suurimpana viivästyksen aiheuttajana, mikä on ihan hyvä, koska heidän oletetaankin olevan edelläkävijöitä SEPAn suhteen ja enemmän työntäviä tekijöitä kuin jarruttavia.

6.2.4 Suurin hyöty SEPAssa

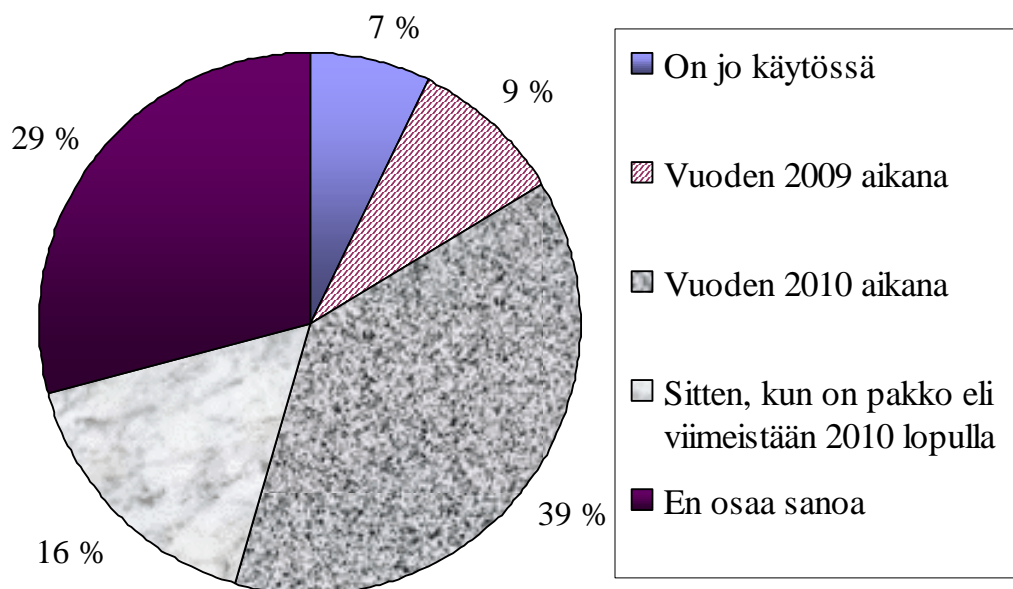
Vastapainoksi edeltäville kysymyksille ongelmista ja viivästyksistä kyselyssä oli kohta, jossa piti valita vaihtoehtoista, mikä yrityksen mielestä tuottaa suurimman hyödyn SEPAssa. Suurin osa eli vähän alle 40% oli sitä mieltä, että suurin hyöty on SEPA-maiden välisen maksutoiminnan nopeutuminen ja helpottuminen. Seuraavat kaksi olivat toisella sijalla: kotimaisten maksujen nopeutuminen ja maksupalveluiden yhdenmukaisuus euroalueella. Yrityksistä 15% oli sitä mieltä, ettei SEPA tuo suurta hyötyä yritykselle, mutta se on pakko silti toteuttaa. Vain yksi oli sitä mieltä, että euromääräisten maksujen automatisointi on suurin etu. Vastaajista 24% ei osannut sanoa, mikä voisi olla suurin hyöty, jonka SEPA tuo mukanaan.

Eniten hyötyä koettiin siis olevan euroalueen maiden välisessä kanssakäymisessä ja toiseksi eniten kotimaisessa toiminnassa. Kuitenkin melkein kuudesosan mielestä koko SEPasta ei ole mitään hyötyä, vaan se on pakollinen euroalueen muutos ja melkein neljäsosa ei osannut sanoa mitään. Ehkä käytännön hyödyistä yrityksille ei ole ollut tarpeeksi paljon tietoa tarjolla tai niitä ei ole tarpeeksi korostettu. Olisi myös voinut kuvitella kotimaisten maksujen nopeutumisen olevan vastaajien mielestä hyödyllisempää kuin SEPA-maiden välisten maksujen. Toisaalta, jos kohderyhmässä sattui olemaan enemmistö yrityksiä, jotka keskittyvät käymään kauppaa ulkomailla, vastausmäärä ei yllätä. Kuitenkin mielenkiintoisinta on, kuinka moni kyselyn perusteella kokee SEPAn hyödyttömänä ja lähinnä vain pakollisena muutoksena.

6.2.5 Aikataulu

Kahdeksas kysymys liittyi yritysten aikatauluihin. Vastaajilta kysyttiin, milloin SEPAA tukevat järjestelmät tai ohjelmistot aiotaan ottaa käyttöön yrityksissä. Noin 40% aikoi ottaa vuoden 2010 aikana ja 16% sitten vasta, kun oli pakko. Vastaajista 7%:lla oli jo tarvittavat muutokset ohjelmien suhteen tehty ja 9% aikoi vielä vuoden 2009 puolella ottaa käyttöön uudet ohjelmat. Noin 30% ei osannut sanoa milloin aikoivat tehdä tarvittavat muutokset. Vain 7%:lla oli jo SEPA-valmius. Tavoitteena on vuoden 2009 vuoden puolella saada yhteensä noin kuudesosa vastanneista valmiuteen. Osalla siirtyy aikataulu pakostakin ensi vuoteen tai he ajattelevat, ettei tänä vuonna enää ehdi. Suuremmalla todennäköisyydellä yritykset tekevät tarvittavat

uudistukset vuoden 2010 puolella, kuin tämän vuoden puolella, sillä aikaa ei ole enää kovin paljon jäljellä ennen kuin vuosi vaihtuu.

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden yritysten aikataulusuunnitelma SEPA-ohjelmistojen käyttöönoton suhteen.

6.2.6 Pankkitietojen muuntaminen SEPA-muotoon

Seuraavassa kohdassa tiedusteltiin yrityksiltä, miten he ajattelivat muuntaa pankkitiedot vaadittavaan SEPA-muotoon. Yli 50% vastasi, että tällä hetkellä käytössä olevat ohjelmat päivitetään SEPA-yhteensopiviksi. Yrityksistä 9% oli sitä mieltä, että he aikovat säilyttää nykyiset ohjelmat ja käyttää mahdollisesti muuntopalvelua. Kolmannella sijalla 5% kannatuksella oli, että yritykset ottavat käyttöön kokonaan uudet ohjelmat, jotka tukevat SEPAA.

Saman vastausprosentin sai myös vaihtoehto, jossa käytetään nykyisiä ohjelmia muuntopalvelun kanssa sekä uusia SEPAA tukevia ohjelmia yhdessä. Ja taas noin kolmannes vastanneista ei osannut sanoa, miten aikovat toteuttaa pankkitietojen muuntamisen. Tiivistettynä suurin osa uskoi säilyttävänsä sillä hetkellä käytössä olevat ohjelmat ja tekevänsä mahdollisia päivityksiä SEPAn suhteen. Loput noin

20% vastanneista aikoi joko käyttää muuntopalvelua, ottaa uudet ohjelmat käyttöön tai käyttää näiden kaikkien yhdistelmää.

6.2.7 Informaatio SEPASTA

Yhtenä kiinnostavana kohtana kyselyssä oli informaatioon liittyvät kysymykset. Satakuntalaisilta yrityksiltä kysyttiin, ovatko he saaneet mielestään riittävästi tietoa SEPASTA, mistä ovat sitä saaneet ja mitä tietoa he olisivat kaivanneet enemmän. Melkein puolet vastanneista koki saaneensa sopivasti tietoa aiheesta ja reilu 40% oli taas sitä mieltä, että olivat saaneet liian vähän tietoa. Vastaajista 7% ei osannut sanoa ja vain 1 vastanneista koki saaneensa liian paljon tietoa SEPASTA. Suurin tiedon lähde oli vastanneiden mukaan pankit. Seuraavana tulivat ohjelmistojen valmistajat, palvelujen tarjoajat ja internet. Muutamat olivat saaneet sanomalehdistä informaatiota, ja pari televisiosta tai radiosta.

Vastanneiden mukaan eniten he olisivat kaivanneet tietoa siitä, mikä ylipäänsä on SEPA, mitä tämä muutos heiltä edellyttää, eli yksityiskohtaista informaatiota siitä, mitä tulee ottaa huomioon SEPASSA. Osalle tieto koko SEPASTA tuli vasta tämän kyselyn myötä. Osa olisi kaivannut pankeilta ja taloushallinnon ohjelmistosunnittelusta lisää tietoa. Tietoa oli tavallaan ollut, mutta sitä oli pitänyt osata etsiä. Käytännön asioiden selvittäminen ja missä järjestyksessä mitään kuuluu tehdä oli epäselvää. Erityisesti kaivattiin myös tietoa pienyrittäjien keskuudessa, joita suurin osa vastanneista olikin. Mitä SEPA heiltä edellyttää, pitääkö valmistautua jotenkin ja jos niin, miten? Valtaosalle tietoa ei siis ollut ainakaan liikaa tarjottu.

6.2.8 Turvallisuus

Kyselyyn osallistuneilta tiedusteltiin, mitä mieltä he ovat tulevien SEPA-järjestelmien ja -ohjelmien turvallisuudesta verrattuna nykyisiin käytössäoleviin systeemeihin. Suurin osa eli 57% uskoi, että turvallisuus pysyy samalla tasolla kuin ennenkin. Reilu 15% uskoi, että tulevat järjestelmät ovat entistä turvallisempia. Ja loput eivät osanneet sanoa. Kukaan ei ollut sitä mieltä, että uudistuksen myötä turvallisuus huonontuisi, mikä on erittäin hyvä asia. Uuden muutoksen pitää olla

luotettava ja ellei vielä turvallisempi niin ainakin samalla tasolla kuin aikaisemmat systeemit.

Turvallisuuden merkitystä ei kannata vähätellä, sillä se on melko oleellinen asia varsinkin sähköisessä rahansiirrossa. Ihmiset tuntuvat luottavan tietoturvajärjestelmiinsä ja pankkien ja erilaisten maksupalveluiden turvallisuuteen, myös tämän kyselyn perusteella. Onhan aina olemassa riski, että joku pääsee turvaverkkojen ja palomuurien läpi sotkemaan järjestelmiä, mutta pakko on toisaalta luottaa entistä enemmän sähköiseen tiedon- ja rahansiirtoon, sillä se on tulevaisuutta. Ei noin suurta uutta systeemiä kuin SEPA voisi edes ottaa käyttöön, ellei näitä asioita olisi tarkoin pohdittu asiantuntijoiden kesken.

6.2.9 SEPA-maksuvälineet

SEPA-maksuvälineet voidaan jaotella kolmeen osaan: SEPA-tilisiirto tai –maksu, SEPA-suoraveloitus sekä SEPA-yhteensopiva maksukorttijärjestelmä. Kyselyssä oli tarkoitus selvittää, mitä maksuvälineitä yrityksillä oli jo käytössä ja mitä he aikoivat ottaa käyttöön. Yrityksistä 9%:lla oli jo käytössä SEPA-tilisiirto kuten myös maksukorttijärjestelmä 9%:lla. Kenelläkään ei ollut vielä SEPA-suoraveloitusta käytössä eikä mikään ihme, sillä sitä ei vielä ole ollut edes tarjolla, kun kysely tehtiin. Lopulla reilulla 80%:lla ei ollut vielä käytössä mitään tai eivät osanneet sanoa. Noin 45% vastanneista aikoi ottaa SEPA-tilisiirron käyttöön tulevaisuudessa, 15% SEPA-maksukorttijärjestelmän ja 6% SEPA-suoraveloituksen. Yksi prosentti oli sitä mieltä, ettei mitään näistä ja loput noin 34% ei osannut sanoa.

Melkein 20%:lla vastanneista oli jo käytössä joko SEPA-maksu tai –maksukortti, mutta kuitenkin oli noin 80%, jolla ei vielä ollut käytössä mitään. Vastaajista 60%:lla oli tarkoitus ottaa käyttöön jompi kumpi tai molemmat. SEPA-suoraveloitus ei saanut kovin suurta kannatusta vastaajien kesken. Tämä johtunee siitä, ettei ole ollut varmuutta minkälainen maksupalvelu se loppu viimein tulee edes olemaan. Lisäksi pankit ovat avoimesti suositelleet nykyisen suoraveloituksen korvaamista e-laskulla SEPA-suoraveloituksen sijaan. Ilmeisesti e-lasku muistuttaa enemmän totuttua kotimaista suoraveloitusta kuin tuleva SEPA-maksuväline.

6.2.10 E-lasku

E-lasku ei ole SEPA-maksuväline, mutta se liittyy kuitenkin läheisesti euroalueen yhdentymisen tehostamiseen. Yrityksiltä kysyttiin, mikä heidän tilanteensa on sähköisen laskutuksen suhteen. Neljäsosa vastanneista ilmoitti, että heillä on jo e-laskutus käytössä. Yrityksistä 15% sanoi olevansa ottamassa sen käyttöön ja 22% oli ottanut selvää aiheesta. Vastaajista 15% ilmoitti, ettei heillä ole tarvetta sähköiselle laskutukselle ja loput 23% ei osannut vastata. Reilu 60%:lla oli siis jo käytössään e-laskutus, olivat ottamassa käyttöön sitä tai olivat ottaneet selvää asiasta.

Moni vastanneista oli selvästi kiinnostunut aiheesta ja koki sähköisen laskutuksen ja paperittomuuden tarpeelliseksi omassa yrityksessään. Se on hyvä myös SEPA:n kannalta, sillä e-laskutus ei tuo pelkästään hyötyä paperittomuuteen ja kustannussäästöihin, vaan se myös edistää euroalueen yhdentymistä ja mahdollistaa SEPA:n tuomien uusien maksutapojen perusteellisemmän hyödyntämisen.

6.3 Johtopäätökset ja yhteenveto

Melkein koko kyselyn ajan noin kolmannes vastaajista ei osannut vastata esitettyihin kysymyksiin. Joko he eivät tienneet koko SEPA:sta mitään tai eivät olleet pohtineet pidemmälle siihen liittyviä asioita. Tämä ei kuitenkaan ollut ollenkaan huono asia, että ihmiset vastasivat kyselyyn, vaikka eivät välttämättä kovin paljon tienneet asiasta. Kyselyn perusteella selvisi, etteivät kaikki olleet saaneet tarpeeksi tietoa. SEPA:sta pitäisi edelleen antaa enemmän informaatiota ja kohderyhmiä tulisi laajentaa tai vaihtaa kokonaan. Osa vastaajista oli saanut tietoa mielestään tarpeeksi, joten ehkä täysi kohderyhmien muutos voisi olla hyvä ratkaisu. Erityisesti pienyrityksien keskuudessa kaivattiin enemmän ja yksityiskohtaisempaa tietoa aiheutuvista muutoksista. Heille pitäisi antaa valmiit ohjeet, miten aloittaa muutos, mihin kaikkeen heidän pitää valmistautua ja miten jatkaa siitä eteen päin. Viivästyksiä aikataulujen suhteen on ollut, mutta se ei ole pelkästään huono asia, sillä mielestäni on hyvä suunnitella perusteellisesti ja yrittää ottaa huomioon mahdollisimman paljon asioita, joissa voi ilmetä ongelmia. Esimerkiksi jos SEPA-maksuvälineiden saatavuuden suhteen on tullut viivästyksiä, asian voi ajatella niin,

että parempi tarkkaan suunniteltu uudistus, kuin kiirehtimällä tehty, joka ei sitten käytännössä toimikaan niin kuin piti.

Kaiken kaikkiaan monet kyselyyn vastanneista yrityksistä olivat ottaneet selvää ja tehneet erilaisia suunnitelmia SEPAn suhteen. Kovin moni ei ollut käytännössä vielä päässyt toteuttamaan muutoksia, mutta muutamia tällaisia löytyi silti. Melkein 40% ei osannut sanoa, mitä hyötyä SEPasta on tai ajatteli, ettei ole mitään hyötyä, vaan se on pakko toteuttaa. Yrityksille pitäisi terävöittää SEPAn tuomia hyötyjä entistä enemmän, jotta kiinnostus asiaa kohtaan kasvaisi ja yhä useampi tekisi tarvittavat muutokset nopeammin. Erityisesti pitäisi keskittyä siihen, miten suuri muutos näkyy pienessä yrityksessä ja kuinka nopeasti voidaan odottaa tuloksia. Monelle tuntuu varmasti liian kaukaiselta ajatella eurovaluutan ja maksutapojen yhdentymistä euroopan alueella. Pitää tuoda esiin käytännön hyödyt. Mitä kotimainen pieni tai keskisuuri yritys hyötyy SEPasta? Esimerkiksi e-lasku, joka ei siis varsinaisesti liity SEPAan, oli jo neljäsosalla vastanneista käytössä ja noin 35% arvioi ottavansa sen käyttöön tai olivat selvittäneet, mitä aihe pitää sisällään. Sähköisen laskutuksen hyödyt on tuotu niin konkreettisesti esiin, että yritykset ovat kiinnostuneet sen tuomista säästöistä ja muista eduista. SEPAn tuomat säästöt ja edut pitäisi myös saada samalla tavalla yritysten tietoisuuteen.

Joitain SEPA-maksuvälineitä oli käytössä osalla yrityksistä, lähinnä maksukorttipäätteitä ja tilisiirto. Suoraveloituksen ominaisuuksia ei ollut vielä määritelty, kun kysely tehtiin, joten sitä ei luonnollisesti ollut vielä kenelläkään vastanneista käytössä. Pieni osa aikoi kyllä ottaa sen käyttöön tulevaisuudessa. Pieni vastausprosentti SEPA-suoraveloituksen osalta saattaa johtua juuri siitä, ettei siitä ollut ollut tarkkaa määritelmää ja myös pankkien näkökulma maksuvälinettä kohtaan saattoi vaikuttaa. Suomalaiset pankit siis yleisesti olivat enemmän sähköisen laskutuksen kannalla kuin SEPA-suoraveloituksen, jos tarkoitus oli vaihtaa nykyinen kotimainen suoraveloitus uuteen. Syynä tähän suositukseen on yksinkertaisesti siinä, että erot nykyisen suoraveloituksen ja uuden SEPA-suoraveloituksen välillä ovat melko suuret ja e-laskutus olisi lähinnä vastannut nykyistä suoraveloitusta. SEPA-maksuvälineiden turvallisuudesta ei oltu huolissaan, vaan suurin osa oli sitä mieltä, että suojaukset olivat ainakin yhtä hyviä ellei parempia kuin nykyiset.

Pankkitietojen muuntaminen vaadittavaan SEPA-muotoon oli ajateltu tehtävän suurimmalla osalla yrityksistä päivittämällä nykyiset käytössä olevat ohjelmat SEPA-päivityksillä. Noin kymmenesosa ajatteli säilyttävänsä nykyiset ohjelmat sellaisenaan ja käyttävänsä muuntopalvelua SEPAn suhteen. Pieni osa uskoi ottavansa käyttöön kokonaan uudet ohjelmat nykyisten tilalle. Yhtä suuri osa aikoi hyödyntää molempia, sekä nykyisiä muunto-ohjelmien kera että uusia SEPAA tukevia ohjelmia.

7 SEPA CASE-YRITYKSESSÄ

7.1 Yritysesittely

Case-yrityksenäni on metallialan yritys Länsi-Suomen alueelta. Yritys kuuluu konserniin, jolla on myös ulkomailla muita tytäryhtiöitä. Koko konsernin emoyritys sijaitsee Iso-Britanniassa. Suomen yksikössä kauppaa käydään sekä kotimaassa että ulkomailla, mutta lähinnä myynti keskittyy ulkomaille. Konsernin keskeisenä kaupankäyntivaluuttana ovat Iso-Britannian punta (GBP) ja Yhdysvaltain dollari (USD). Eli SEPAan siirtyminen ei koko konserniin nähden ole kovin suurin muutos, mutta Euroopan alueella toimiville yksiköille ne ovat melko suuria. Suomessa toimivassa yksikössä SEPA-muutos tulee olemaan suuri, sillä koko nykyinen toiminnanohjausjärjestelmä kokee samalla uudistuksen. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

7.2 Nykyinen toiminnanohjausjärjestelmä (ERP) ja maksujärjestelmä

Tällä hetkellä case-yrityksessä käytössä oleva toiminnanohjausjärjestelmä (Mapper) on ollut pitkään käytössä, mutta jo jonkin aikaa on ollut tarkoituksena vaihtaa koko järjestelmä samanlaiseksi koko konsernissa. Yhtenäiseen ERP-järjestelmään

siirtymisen pyrkimyksenä on, että koko konsernissa olisi samantasoinen, yhtenäinen systeemi, josta kuka tahansa konsernin sisältä, mistä maasta tahansa voi tarkastella toisen yrityksen lukuja tai tietoja. Konsernissa on yhtenäiset markkinat, yhteiset asiakkaat ja toimittajat, on siis loogista, että omaksutaan myös yhteiset toimintatavat. Muutos tulee helpottamaan tiedon hakua ja avointa raportointia. Käynnissä olevan järjestelmämuutoksen takia nykyiseen järjestelmään ei ole edes yritetty miettiä SEPA-ratkaisuja. Uuden ERP-järjestelmän käyttöönotto tapahtuu 2010 vuoden aikana. Ennen kuin uusi systeemi on käytössä, ei voi kovin paljon mitään konkreettisia muutoksia tehdä. Suunnitelmia on kuitenkin SEPAn varalle tehty ja niitä myös kehitellään parhaillaan. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Case-yrityksen maksujärjestelmä jakautuu SEPAn osalta kolmeen osaan: ostolaskut, matkalaskut ja palkat. Näistä jokaisessa maksut muodostetaan omilla ohjelmilla, joten jokaisen kohdalla pitää miettiä erikseen, mitä muutoksia pitää tehdä ja miten. Tällä hetkellä käytössä on OpusCapitan maksuohjelma, jonka kautta kaikki maksut tapahtuvat. Tulevaisuudessa Opuksen tilalle otetaan käyttöön Nordean tarjoama Corporate Netbank-ohjelma eli yrityksille suunnattu verkkopankki. Verkkopankki on tarkoitettu kaikenkokoisille yrityksille sekä pienille kotimaisille että suurille kansainvälisille konserneille. Verkkopankissa voi asioida turvallisesti kellon ympäri eli milloin tahansa ihan kuten henkilöasiakkaatkin voivat käydä omassa verkkopankkissaan. Palvelu tarjoaa mahdollisuuden yhdistää kaikki yrityksen maksut ja pankkitoiminnot yhteen paikkaan. Yritykselle luvataan, että se saa nopeasti kokonaiskuvan esimerkiksi kassavirroista ja maksuvalmiudesta. Lisäksi palvelu on SEPA-yhteensopiva, joten maksujen pitäisi tapahtua vaivattomasti euromaksualueella. Saman ohjelman kautta tapahtuvat myös muut ulkomaiset maksut, jotka eivät ole euromääräisiä tai mene SEPA-alueelle. Yhtenä turvallisuuteen liittyvänä erona nykyiseen tulee olemaan erilliset vaihtuvat verkkopankkitunnukset. Niiden avulla pääsee käsiksi pankkitileihin ja tilitietoihin entistä turvallisemmin. Case-yrityksessä päädyttiin tähän ratkaisuun yksinkertaisesti, siksi että Nordea on konsernin pohjoismaisiin tytäryhtiöihin valittu pankki. (Case-yritys, haastattelu 2009; Nordea 2009.)

7.2.1 Ostolaskut

Nykyinen ostolaskujen kierto alkaa siitä, kun paperilaskut tulevat postin mukana yritykseen. Laskut lajitellaan tilauspohjaisiin ja tavallisiin kululaskuihin. Tilauspohjaiset laskut kuitataan ja kirjataan eri paikassa kuin kululaskut, mutta kaikki laskut maksetaan silti samalla kerralla. Muut kululaskut tulevat ostolaskujen käsittelyyn. Ne kirjataan esirekisteriin ja lähetetään hyväksyttäväksi asianomaisille henkilöille. Henkilöt tarkistavat laskun tiedot oikeiksi ja laittavat allekirjoituksensa hyväksymisen merkiksi. Laskut palautuvat takaisin omia aikojaan ostolaskujen käsittelyyn yrityksen sisäisen postin mukana. Palautuneista laskuista tarkistetaan vielä tiliöinnit ja hyväksymiset, jonka jälkeen laskut ovat valmiita kirjattavaksi ostoreskontraan. Yleensä yhden laskun kirjaamiseen menee aikaa korkeintaan minuutti. Tämä tietenkin riippuu siitä, miten paljon on eri osastoja tai työnumeroita, joille laskun summa jaetaan. Joskus yhden laskun syöttöön voi kulua jopa 10-15 minuuttia, mutta suurin osa laskuista on vain yhdelle tai muutamalle työnumerolle jaettu. Ostolaskuja tulee case-yritykseen keskimäärin 50 000 kpl vuodessa eli se tekee päivittäin n. 200 kpl, kun työpäiviä on vuodessa 253. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Ostolaskujen kohdalla kotimaisista ja ulkomaisista maksuista molemmista tehdään kerran viikossa erilliset maksuaineistot, jotka lähetetään Opuksen kautta toimittajien tileille. SEPA:n kannalta suurin muutos tulee koskemaan toimittajien pankkitilitietoja ja niiden muuttamista. Nykyisessä järjestelmässä ei ole mahdollista vaihtaa kotimaisten toimittajien tietoja IBAN-muotoon. Vielä on käytettävä tavallisia kotimaisia pankkitilinumeroita. Uusia toimittajia perustettaessa tiedot kerätään erilliselle excel-arkille, johon lisätään yrityksen IBAN-muotoinen tilitunniste sekä SWIFT. Tiedot lähetetään Norjan yksikköön, jossa ne lisätään tulevan toiminnanohjausjärjestelmän toimittajarekisteriin. Norjassa sijaitsee konsernin yksi talouden palvelukeskuksista, joka palvelee konserniyhtiöitä Norjassa ja jatkossa myös Ruotsissa. Monet case-yrityksen ohjelmienhankintapäätökset ja muutokset tehdään heidän kauttaan. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Yksittäisen ostolaskun kirjaaminen järjestelmään tulee uudessa järjestelmässä olemaan hitaampaa, mitä se nyt on, mutta laskujen kierto hyväksyjälle ja takaisin

tulevat nopeutumaan. Eli kokonaisaika keskimäärin yhden laskun kierrolle ei pitäisi juurikaan muuttua. Varsinkin, kun päästään hyödyntämään sähköisen laskunkäsittelyn, muun muassa sähköisen arkistoinnin, tuomia etuja. Ostolaskujen käsittelyssä otetaan käyttöön Baswaren Invoice Processing –ohjelmisto, joka on konsernin valinta case-yritykselle tulevaisuudessa. Ohjelmiston avulla on tarkoitus tehdä case-yrityksen ostolaskujen käsittelyprosessista kokonaan sähköinen. Sekä sähköisessä muodossa olevien laskujen että paperisista laskuista skannattujen laskujen vastaanottaminen on mahdollista. Laskut lähetetään Client-sovelluksiin, joissa ne tarkistetaan ja hyväksytään. Hyväksytyt laskut siirtyvät ohjelman kautta kirjanpitoon ja reskontraan. Ohjelmistossa voidaan tarkastella jo käsiteltyjä laskuja ja niiden tilannetta kaikissa vaiheissa. Tämä auttaa kontrolloimaan koko ostolaskujen käsittelyprosessia ja estää erinäisten prosessia hidastavien ongelmien syntymistä. (Basware 2009; Case-yritys, haastattelu 2009; Taloustuki Oy 2009.)

7.2.2 Matkalaskut

Toimihenkilöt täyttävät itse Excel-pohjaisen matkalaskulomakkeensa ja lähettävät sen matkalaskujen käsittelyyn sekä sähköisenä että paperisena versiona esimiehen hyväksymismerkinnän kera. Paperisesta matkalaskusta tarkastetaan tiedot, hyväksyntä ja mahdolliset kuitit. Sähköinen matkalasku tarkistetaan myös ja lisätään matkalaskuohjelmaan, josta tiliointi kirjanpitoon ja matkalaskun maksatus tapahtuvat. Kun matkalaskuja on syötetty muutamia järjestelmään, niistä tehdään yksi erä, joka lähetetään maksuun. Matkalaskuissa on valmiina henkilön numero, jonka mukaan järjestelmä hakee henkilön tilinumeron, jolle summa maksetaan. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Matkalaskuja maksetaan melkein joka päivä, koska laskuja tulee niin tasaiseen tahtiin, ettei ole järkeä kerätä yhtä suurta aineistoa, joka lähetettäisiin kerralla. Nyt käytössä on Opuksen maksuohjelma, mutta tämäkin tulee muuttumaan Nordean Corporate Netbank:iin. Tarvittava tiedostomuoto luodaan ihan niin kuin ennenkin eli vanhaa järjestelmää käyttäen tältä osin. Toistaiseksi case-yritys on tyytyväinen nykyiseen toimintatapaan matkalaskujen suhteen ja sillä myös jatketaan. Kaikkia ohjelmamuutoksia ei voi tehdä samaan aikaan. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

7.2.3 Palkat

Case-yrityksessä kuukausipalkat kirjautuvat automaattisesti kirjanpitoon työsopimusten ehtojen ja palkkatapahtumien mukaisesti. Kuukausipalkkojen tietoja muutetaan esimerkiksi, jos palkkaa korotetaan tai maksetaan ylityökorvauksia. Tällöin kulunvalvontajärjestelmästä tulostetaan erillinen henkilökohtainen raportti, josta ylityönä tehdyt tunnit näkyvät. Esimiehet toimittavat alaistensa ylityöraportit hyväksytyinä palkanmaksuun. Palkanmaksajan pitää tehdä nämä muutuskirjaukset aina käsin. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

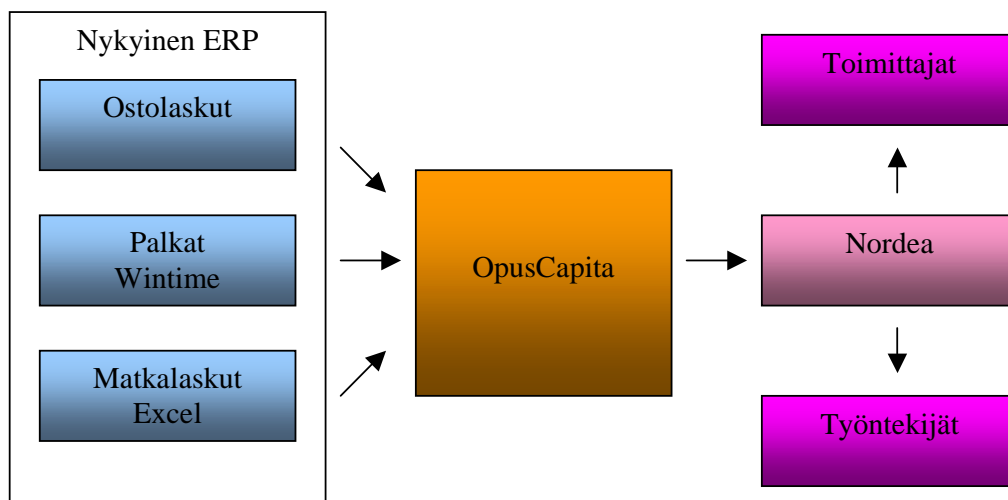
Palkkojen osalta OpusCapita toimii vain välittäjänä, joka ohjaa palkkatiedot Wintime- Personec W –palkanlaskentaohjelmaan. Wintime soveltuu kaikenkokoisille yrityksille riippumatta toimialasta. Kaikenlaiset palkkahallinnon tehtävät hoituvat ohjelman valmistajan mukaan helposti ja tehokkaasti. Esimerkiksi kuukausipalkat, TYVI-aineistojen lähetys, vuosittaiset TyEl- ja TEL-ilmoitukset sekä muut pakolliset ilmoitukset, kuten vero- ja alv-ilmoitukset onnistuvat sähköisesti ohjelman avulla. Tulevaisuudessa Opuksen tilalle tulee myös Nordean Corporate Netbank, mutta Wintime säilytetään edelleen. Ohjelmaan on tulossa päivityksiä, jotka mahdollistavat SEPan käytön. Pankkitilien muuntamiseen IBAN-muotoon on tulossa muuntopalvelu Wintimelta. Muuntopalvelun tarkoituksena on, että case-yritys lähettää tilinumerot vanhassa muodossa tiedostona ja ne palautetaan IBAN-muodossa takaisin, jotta tiedot voidaan päivittää ohjelmaan. (Case-yritys, haastattelu 2009; Valtiovarainministeriö. 2008.)

7.2.4 Sähköisen ostolaskun käsittely ja e-lasku

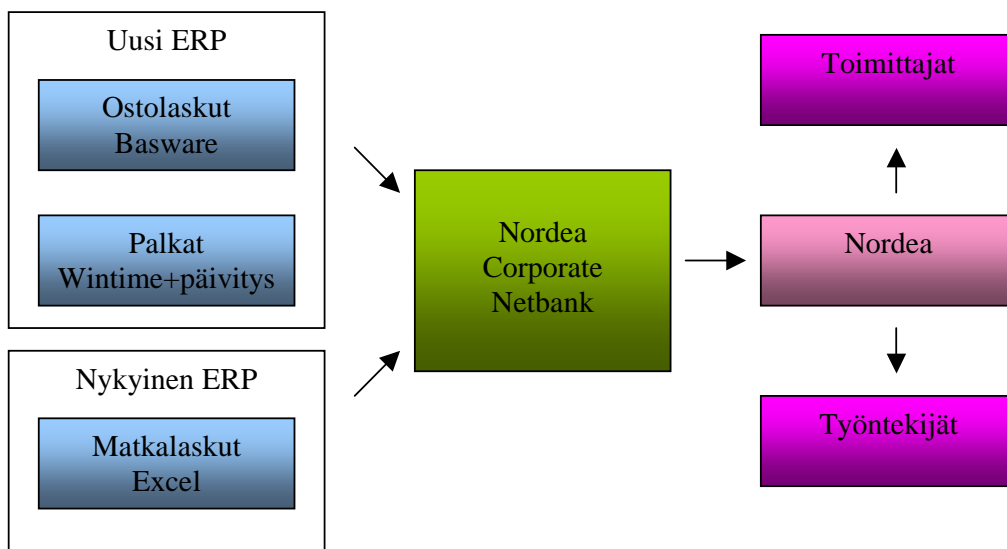
Tällä hetkellä case-yrityksessä ei ole sähköistä ostolaskujen käsittelyä tai sähköistä laskutusta, mutta suunnitelmissa on ollut siirtyä käyttämään sitä. Vuoden 2010 syyspuolella on tarkoitus aloittaa laskujen skannaukset ja siirtyä sähköiseen hyväksymiseen. Tähän on suunniteltu Baswaren Invoice Processing -ohjelmaa. Case-yrityksessä uskotaan, että uusi ostolaskujen käsittely vie yhtä paljon aikaa kuin nykyinenkin. Ostolaskujen syöttö järjestelmään on tällä hetkellä melko mutkatonta ja nopeaa. Tuleva laskujen syöttö järjestelmään vaikuttaa hieman hitaammalta ja sisältää enemmän erilaisia vaiheita, mutta sähköisen laskunkäsittelyn tullessa

mukaan, erot varmasti tasoittuvat. Lisäksi uuden ohjelman käyttö helpottuu ja nopeutuu, kun toimintaan tulee rutiini. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Sähköinen ostolaskujen kierto ja hyväksyminen tulevat olemaan nopeampia kuin tämän hetkinen laskujen kierto ja hyväksyminen. Hyvänä lisänä paperittomuudessa tulee olemaan kustannussäästöt, kun ei tarvitse tulostaa sähköisesti lähetettyjä ostolaskuja. Lisäksi laskut säilyvät paremmassa tallessa, kun ne ovat sähköisessä muodossa. Case-yritykseen tulee paljon laskuja, arviolta noin 50 000 vuodessa, joten niitä saattaa joskus kadota matkalla hyväksyjälle. Paperilaskuja saattaa esimerkiksi jäädä pöydille tai epähuomiossa mennä roskakoriin. Tulevassa systeemissä se ei luonnollisesti ole mahdollista. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Kuvio 6. Case-yrityksen maksuliikenne tällä hetkellä. Kaikki maksut tapahtuvat Opuksen kautta. Nykyinen ERP on kaikkien osto- ja matkalaskujen sekä palkkojen taustalla ja sen avulla muodostetaan ostolaskuista maksuaineistot. Maksuaineistoissa palkkojen osalta käytetään Wintime-ohjelmaa ja matkalaskuissa Exceliä apuna.

Kuvio 7. Case-yrityksen maksuliikenne ERP-järjestelmän muutoksen ja SEPA-päivitysten jälkeen. Kaikki uudessa muodossa tapahtuvat maksut kulkevat Nordean yritysverkkopankin kautta. Ostolaskuista muodostetaan SEPA-muotoinen tiedosto Basware-ohjelman avulla ja palkoista päivitettyllä Wintime-ohjelmalla. Näiden taustalla on uusi ERP. Matkalaskuista muodostetaan aineistot samalla tavalla kuin ennenkin Excelin ja nykyisen ERP:n avulla.

7.2.5 Aikataulu, turvallisuus ja koulutus

Kaikki edellä mainitut muutokset voidaan tehdä vasta sitten, kun uusi ERP-systeemi on otettu käyttöön. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton on suunniteltu tapahtuvan vuoden 2010 aikana ja muiden SEPAan liittyvien uusien ohjelmien saman vuoden syksyllä. Ennen ohjelmien käyttöönottoa on kaikki maksutiedostot testattava. Mahdollisia ongelmia tulee helpommin esiin, kun käytännössä pääsee ohjelmiin käsiksi. Vuoden 2010 syyspuolella on tarkoitus aloittaa myös ostolaskujen skannaukset ja siirtyä sähköiseen hyväksymiseen. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Case-yritys uskoo, että tuleva SEPA-järjestelmä tulee olemaan turvallisempi, mitä nykyiset ovat. Ainakin Nordean Corporate Netbank tuo mukanaan uuden vaiheen, jota ei yrityksen maksatuksissa ole ollut aikaisemmin mukana. Yritys saa omat pankkitunnukset, jollaisia yksityishenkilöillä on käytössä verkkopankkiin. Vaihtuvat salasanat tuovat turvallisuutta ja luottamusta maksujen oikeaan käsittelyyn. Yleisesti

tietoa SEPAsta on ollut riittävästi ja talouspuolen henkilöt ovat osallistuneet erinäisiin koulutuksiin asian tiimoilta. Tällä hetkellä keskitytään uuden ERP-järjestelmän opetteluun eri osa-alueilla ja sen jälkeen siirrytään SEPA-ohjelmien käytön opetteluun. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

7.2.6 Vaikutukset case-yrityksen kannalta

Case-yrityksen mukaan hyvänä puolena SEPAssa on rahan kulkeutumisen nopeutuminen eli raha on nopeammin tilillä. SEPAn myötä myös muiden Euroopan maiden väliset erot tulevat tasoittumaan. Muutos tuo hyötyä kaikille osapuolille ja erityisesti case-yritykselle siinä mielessä, että sen kaupankäynnistä 95% on vientiä ja suuri osa rahaliikenteestä on Suomen ulkopuolista. On helpompi ja nopeampi tehdä kauppaa sellaisten yritysten kanssa, jotka ovat tekniikan puolesta suurin piirtein samalla tasolla kuin oma yritys. Kotimaisessa rahaliikenteessä yritysten väliset erot eivät ole olleet alun perinkään kovin suuria, mutta SEPAn myötä saadaan siihenkin nopeutta ja tehokkuutta. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

Suurin kompastuskivi SEPAssa tulee olemaan tilinumerot ja niiden muuttaminen IBAN-muotoon. Osittain myös se, miten saadaan helpoiten muutettua maksutiedostot tarvittavaan SEPA-muotoon. Kaikille kolmelle SEPAan liityvälle talouden osa-alueelle on tehty case-yrityksessä suunnitelmat ja konsernin toimesta valittu valmiiksi käyttöön otettavat ohjelmat. Uusi ERP-järjestelmä pitää kuitenkin ottaa käyttöön ennen kuin voidaan tehdä SEPA-muutoksia. Ostolaskujen osalta ohjelmaksi on valittu Baswaren Invoice Processing-ohjelma, jonka avulla saadaan tulevaisuudessa myös sähköinen hyväksyntä ja arkistointi käyttöön. Palkkojen osalta säilytetään sama ohjelma Wintime, mutta pankkitilinumeroiden suhteen pitää tehdä muunnoksia eli ohjelma saa SEPA-päivityksen. Matkalaskujen käsittely pysyy muuttumattomana eli käytetään nykyistä ERP-järjestelmää sekä Exceliä apuna edelleen. Eli vanha ERP tulee vielä olemaan käytössä samalla kuin uusi otetaan käyttöön ja se tulee vielä jäämään osittain käyttöön. Lisäksi maksuohjelma Opus jää pois kokonaan ja tilalle tulee Nordean verkkopankki yrityksille. Mahdolliset käytännön ongelmat SEPA-ohjelmissa ovat vielä edessä päin. Pääasiassa case-yritys kokee SEPAn pelkäänsä hyödyllisenä muutoksena. Hyvällä ja yksityiskohtaisella

suunnittelulla pääsee pitkälle ja suurimmat ongelmat pystytään ennakoimaan. (Case-yritys, haastattelu 2009.)

7.3 Johtopäätökset, yhteenveto ja suositukset

Case-yrityksellä on melko selvät sävelet, miten SEPA-uudistukset aiotaan toteuttaa. Erityisesti juuri sen takia, että päätökset on tehty jo konsernin sisällä. Olisi hyvä asia, että kaikilla tytäryhtiöillä olisi samanlaiset järjestelmät, jotta tärkeiden tietojen tarkastelu onnistuisi mistä tahansa yksiköstä käsin. Useat tytäryhtiöt ovat kuitenkin itsenäisiä yksiköitä, vaikka kuuluvatkin laajempaan kokonaisuuteen. Niissä saattaa olla erilaisia järjestelmiä ja ohjelmia, jotka eroavat enemmän tai vähemmän muiden saman konsernin tytäryhtiöiden ohjelmista. Jokaista yksikköä pitäisi tarkastella yksilönä, jolle voidaan laatia juuri sen tarpeita vastaava tietojärjestelmä.

Case-yrityksen nykyinen ERP-järjestelmä on melko vanhanaikainen ulkomuodoltaan ja toiminnoltaan, mutta kuitenkin erittäin toimivaksi todettu. Eli nykyisessä ei sinänsä ole mitään vikaa, vaan tarkoitus on yhtenäistää konsernin yksiköiden järjestelmät. Tämä on hyvinkin ymmärrettävää, miksi näin halutaan toimia. Uudessa toiminnohjausjärjestelmässä on modernimmat puitteet ja useilla muillakin yrityksillä on sama järjestelmä käytössään, mutta erityisesti järjestelmänvaihdoksella haetaan yhtenäisyyttä yksiköiden välillä sekä mahdollisuutta päästä helpommin ja nopeammin käsiksi tarpeellisiin tietoihin konsernin yhtiöiden välillä. Muutos tulee vaatimaan kuitenkin paljon aikaa ennen kuin se saadaan käytännössä toimimaan niin hyvin kuin teoriassa olisi tarkoitus. Aina ei uusi ja hieno ole välttämättä paras ratkaisu, varsinkin kun pitäisi tässä tapauksessa toimia nopeasti.

Uutta ERP:n käyttöönottoa on suunniteltu hetken aikaa ja sen ottaminen käyttöön on siirtynyt useampaan otteeseen erinäisistä syistä. Yhtenä vaihtoehtona voisi ajatella, että SEPAn kohdalla tehtäisiin erilaiset ratkaisut, kuin tähän asti on aiottu. Voitaisiin tehdä tarvittavat SEPA-muutokset ensin nykyisen ERP:n ollessa käytössä ja sitten, kun uusi otetaan käyttöön ja on ollut jonkin aikaa toimivasti käytössä, voitaisiin tehdä muutokset uuden ERP:n ehdoilla. Nykyinen järjestelmä voitaisiin säilyttää ja pitää vielä rinnalla käytössä, kunnes uuteen voidaan luottaa täysin. SEPAn olisi

tarkoitus olla käytössä viimeistään vuoden 2010 lopulla, joten aikaa alkaa olemaan melko vähän jäljellä. Saattaa olla, että uuden ERP:n käyttöönotto vie enemmän aikaa kuin on arvioitu. Ehkä olisi parempi ratkaisu keskittyä pienempiin muutoksiin ensin ja sitten keskittyä suurempiin, jotka vievät enemmän aikaa. Tässä kohtaa pitää myös miettiä kustannuksia eli onko järkevää ensin panostaa nykyiseen järjestelmään, kun kuitenkin uuden järjestelmän käyttöönotto on lähitulevaisuudessa edessä? Se voi kuitenkin olla ainoa ratkaisu tähän hätään, koska muutokset pitää toteuttaa tietyn aikarajan sisällä.

Nykyisissä case-yrityksen eri talouden osa-alueilla toimivissa ohjelmissa ei ole sinänsä mitään vikaa. Ne ovat varmasti ihan yhtä hyviä kuin useimmat muutkin markkinoilla olevat ohjelmat. Vielä niiden käytössä ei ole SEPAa otettu huomioon. Nykyiseen maksuohjelmaan Opuksen on kuitenkin saatavilla SEPA-päivityksiä, joten sen voisi vielä pitää mahdollisesti käytössä. Tai sitten vaihtoehtona voisi olla nykyisen ERP:n säilytys ja suunnitellun uuden maksupalvelun, Nordea Corporate Netbankin, käyttöönotto. Yksi kysymysmerkki on tietenkin tässä kohtaa, miten niiden yhteensovittaminen onnistuisi.

Ostolaskujen kohdalla on pakko tehdä jokin muu ratkaisu nykyisen tilalle, sillä nykyiseen ERP-järjestelmään ei voi lisätä pitkiä IBAN-muotoisia pankkitilinumeroita kotimaisten toimittajien rekisteriin. Jos tarkoituksena olisi säilyttää nykyinen ERP käytössä kaikesta huolimatta, niin pankkitilien kohdalla pitäisi harkita esimerkiksi nykyisen maksuohjelman Opuksen tarjoamaa aineiston muuntopalvelua tai Baswaren SEPA-muunninta. Sama ongelma on matkalaskujen kohdalla. Matkalaskujen käsittely tulee jäämään samanlaiseksi kuin ennenkin, ainoastaan täytyy selvittää, miten vaadittavat pitkät tilinumerot saadaan kätevimmin käyttöön. Nykyisellä systeemillä se ei onnistu. Ehkä tässäkin voisi harkita jonkinlaista muunninta.

Palkkojen kohdalla voidaan edetä samoilla linjoilla, kuin on suunniteltukin. Nykyinen palkkahallinnon ohjelma Wintime saa päivityksen, jonka avulla saadaan aikaan IBAN-muotoiset tilinumerot maksatuksessa. Se pitää vielä ottaa huomioon maksatuksessa, että käytetäänkö nykyistä Opusta vai kaavailtua Nordean verkkopalvelua eli kuinka saadaan ohjelmat sovitettua yhteen. Opuksen ja Wintimen

sovittaminen ei varmasti ole ongelma, koska ne ovat jo olleet yhdessä käytössä toimivasti. Tuskin uusi päivitys tulee hankaloittamaan toimivaa maksatusta. Nordean ja Wintimen yhteistoiminnasta ei ole vielä tietenkään käytännön tietoa case-yrityksessä, mutta ei näitä ohjelmia olisi varmasti valittu case-yritykselle, jos ne eivät olisi yhteensopivia toistensa kanssa.

Suosituksena case-yritykselle olisi nykyisen ERP:n jättäminen käyttöön toistaiseksi. Lisäksi nykyisten ohjelmien säilyttäminen niiden osalta, joissa se on mahdollista sekä ottaa käyttöön jonkun ohjelmanvalmistajan, esimerkiksi Opuksen, pankkitilitietojen muunnin. Maksuohjelmaksi voisi myös jättää Opuksen, koska on varmasti helpompi sovittaa muunnin maksuohjelmaan, jos molemmat ovat samalta toimittajalta. Näin siis SEPAn suhteen olisi ehkä järkevintä toimia tällä hetkellä. Yritys tekee tietenkin omat ratkaisunsa, mutta asioita on hyvä pohtia eri näkökulmista ennen kuin lähtee tekemään lopullisia päätöksiä.

8 LOPUKSI

Kaiken kaikkiaan tässä opinnäytetyössä käytiin läpi SEPAn perusasiat. Vastauksia haettiin seuraaviin kysymyksiin: Mikä on SEPA? Mistä se on lähtöisin? Miksi se otetaan käyttöön? Mitä kaikkea se sisältää? Ja miten se vaikuttaa eri kohderyhmiin? Näitä asioita pohdittiin teoriaosassa. Lisäksi mietittiin eurojärjestelmän roolia muutoksessa ja sen odotuksia SEPA-palveluntarjoajia sekä -käyttäjiä kohtaan. Tutkimuksen alussa esitettiin tutkimuksen ongelmat eli pääongelmana oli satakuntalaisten yritysten suhtautuminen SEPAan sekä sen tuomat hyödyt ja haitat. Lisäksi osaongelmana oli case-yritykseltä vaadittavat muutokset SEPAn käyttöönotossa.

Kyselyyn osallistuneiden yritysten yleinen suhtautuminen SEPAan oli tulosten perusteella melko myönteinen ja vastaanottavainen. Moni oli ottanut asioista selvää, tehnyt suunnitelmia ja osa oli jo tehnyt muutoksia yrityksessään. Kuitenkin koko

utkimuksen aikana oli noin 20-30% vastaajista, jotka eivät joko tienneet koko SEPAsta mitään tai eivät olleet pohtineet asiaa sen enempää, vaikka olisivatkin olleet tietoisia tulevasta muutoksesta. Turvallisuuden näkökulmasta voidaan todeta yritysten luottavan uuteen järjestelmään sekä tuleviin ohjelmiin. Yli 70% ajatteli SEPA:n olevan vähintään yhtä luotettava kuin nykyinen systeemi. Kenenkään mielestä turvallisuus ei tulisi ainakaan huonontumaan uudistusten myötä.

Suhtautumista voidaan katsoa suurimman hyödyn näkökulmasta, josta käy ilmi vastaajien tietämättömyys SEPA:n oikeasta tarpeellisuudesta. Suurin hyöty oli SEPA-maiden välisen maksutoiminnan nopeutuminen ja helpottuminen. Tästä voisi päätellä, että näin vastanneilla yrityksillä olisi toimintaa myös kotimaan ulkopuolella, koska vaihtoehto koettiin tärkeämmäksi kuin kotimaisten maksujen nopeutuminen. Tosin kotimaisten maksujen nopeutuminen oli koettu seuraavaksi hyödyllisimmäksi. Maksupalveluiden yhdenmukaisuus euroalueella oli saanut myös yhtä paljon kannatusta kuin edellinen vaihtoehto. Euromääräisten maksujen automatisointi ei ollut saanu juuri ollenkaan kannatusta eli sitä ei pidetty kovin tärkeänä hyötynä verrattuna muihin. Jäljelle jäivät melkein 40%, jotka eivät osanneet sanoa SEPA:n suurinta hyötyä tai kokivat muutoksen lähinnä hyödyttömänä. Monella oli ehkä sen takia vaikeuksia osoittaa suurin hyöty, koska he eivät olleet saaneet tarpeeksi tietoa tai eivät muuten kokeneet heidän kohdallaan muutoksesta tulevan etua. Yritysten olisi pitänyt saada konkreettiset hyödyt tietoonsa.

SEPA:n tuomia haittoja ja ongelmia vastaajat saivat vapaamuotoisesti listata kyselyssä. Uusien maksu- ja pankkiohjelmien käyttöönotossa pelättiin tulevan ongelmia, mutta ei osattu vielä määritellä minkälaisia. Ohjelmien SEPA-päivityksissä oli ollut viivästysongelmia ja lisäksi ohjelmien yllättävän kallis hinta oli usealla mainittu ongelmakohtana. SEPA-hankkeen ja standardoinnin viivästyminen takia oli osalla yrityksistä oma siirtymähetki viivästynyt. Eli käyttöönoton viivästyminen oli johtunut yrityksestä riippumattomista viivästyksistä, osalla taas omat vaikeudet olivat estäneet muutosten toteuttamista aikataulujen mukaan. Yleisenä ongelmana koettiin epätietoisuus koko SEPAsta.

Case-yrityksessä tehtävät muutokset SEPAa varten ovat rajattu, koska konsernissa pyritään saamaan yhtenäinen ERP-järjestelmä ja yhtenäiset ohjelmat käyttöön.

Nykyiseen järjestelmään ja osaan ohjelmiin ei siis ole tarkoitus tehdä SEPA-muutoksia, vaan ensin pitää ottaa käyttöön uusi ERP-järjestelmä ja sitten vasta uudet ohjelmat. Kaikki talouden kolme osa-aluetta: osto- ja matkalaskut sekä palkkahallinto on tarkoitus päivittää SEPAA varten. Nykyinen maksuohjelma OpusCapita vaihdetaan Nordean Corporation Netbank:iksi. Suurin muutos tässä tulee olemaan vaihtuvat tunnusluvut, jotka tuovat lisää turvallisuutta maksamiseen. Ostolaskujen kohdalla otetaan käyttöön Basware-ohjelma, jonka avulla voidaan myös hyödyntää muun muassa sähköistä ostolaskujen kiertoa yrityksen sisällä.

Tietysti asioita voi pohtia myös toiselta näkökannalta. Olisiko mahdollista tai jopa viisaampaa jättää nykyinen ERP käyttöön ja tehdä tarvittavat SEPA-muutokset siihen? Uuden ison järjestelmän käyttöönotto vie aikaa, voimavaroja ja saattaa hidastaa yrityksen toimintaa ainakin aluksi. Vaihtoehtoja on tarjolla enemmän kuin yksi, mutta suositeltavinta olisi ehkä säilyttää nykyiset ohjelmat mahdollisuuksien mukaan ja käyttää tilinumeroiden muunninta, jotta saadaan SEPA-valmius aikarajaan mennessä. Uuden ERP:n ottamista käyttöön voisi myöhemmin jatkaa, kun ei ole enää mikään kiire SEPA-muutosten vuoksi.

LÄHTEET

- Aktia Pankin WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [30.05.2009]
Saatavissa: <http://www.aktia.fi/>
- Baswaren WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [01.12.2009] Saatavissa:
<http://www.basware.com>
- Citibank International Plc. 2008. SEPA - Launch of our New Payments Area.
Viitattu [05.10.2009] Saatavissa:
<http://www.transactionservices.citigroup.com/transactionservices/home/region/weur/sepa.jsp>
- DnB NOR Bank Asa. 2008. Single Euro Payments Area. Viitattu [05.10.2009]
Saatavissa:
https://www.dnbnor.no/en/corporate/cash_management/international_payments/product/sepa_information.html
- Euroopan keskuspankki. 2006a. Eurojärjestelmä. Yhteiset pienten maksujen markkinat. [Viitattu 11.09.2009] Saatavissa:
http://www.ecb.de/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006fi.pdf
- Euroopan keskuspankki. 2006b. Eurojärjestelmä. Neljäs seurantaraportti. Kohti yhtenäistä euromaksualuetta. Tavoitteet ja määräajat. [Viitattu 20.01.2010]
Saatavissa:<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea200602fi.pdf>
- Euroopan keskuspankki. 2007. Eurojärjestelmä. Euroopan komission ja Euroopan keskuspankin yhteinen julkilausuma maksupalveludirektiivin hyväksymisestä Euroopan parlamentissa. Maksupalveludirektiivi – Lehdistötiedote 24.4.2007. [Viitattu 11.09.2009] Saatavissa:
<http://www.ecb.int/press/pr/date/2007/html/pr070424.fi.html>
- Euroopan keskuspankki. 2007. Eurojärjestelmä. Viides seurantaraportti. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA) - Ajatuksesta totta. Viitattu [09.09.2009] Saatavissa:
<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea200707fi.pdf>
- Euroopan keskuspankki. 2008. Eurojärjestelmä. Kuudes seurantaraportti. Yhtenäinen euromaksualue. Viitattu [09.09.2009] Saatavissa:
<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea200811fi.pdf>
- Euroopan keskuspankki. 2009. Eurojärjestelmä. SEPA – eurojärjestelmän odotukset. Lehdistötiedote - 27.3.2009. Viitattu [10.09.2009] Saatavissa:
<http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2009/html/pr090327.fi.html>
- Euroopan keskuspankki. 2009. Eurojärjestelmä. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA) – Eurojärjestelmän odotukset. Viitattu [10.09.2009] Saatavissa:
<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eurosystemsepaexpectations200903fi.pdf>

European Central Bank. 2007. FACTS – Presentation. Organisation. Basic tasks of the Eurosystem. Viitattu [24.01.2010] Saatavissa:

http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/orga/html/or_009.en.html

European Payments Council. 2009. Making SEPA a reality. The definitive Guide to the single euro payments area. Viitattu [27.01.2010] Saatavissa:

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/documents/EPC066-06_Making%20SEPA%20a%20Reality%20-%20the%20definitive%20Guide%20to%20SEPA_v%203.0.pdf

European Payments Council. 2010. About SEPA. SEPA Vision and Goals. Viitattu [27.01.2010] Saatavissa:

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/content.cfm?page=sepa_vision_and_goals

Finanssialan Keskusliiton WWW-sivut. 2009a. [verkkodokumentti] Viitattu

[01.12.2009] Saatavissa: <http://www.fkl.fi>

Finanssialan Keskusliitto. SEPA - Yhtenäinen euromaksualue yrityksille. 2009b.

[verkkodokumentti] Viitattu [01.11.2009] Saatavissa:

http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4539

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Lukkari, J. 2009. Euromaksualueen suoraveloitus on katastrofi. [verkkolehti]

Tekniikka & Talous. [Viitattu 10.06.2009] Saatavissa:

<http://www.tekniikkatalous.fi/ict/article251464.ece?service=mobile&page=5>

Nordea pankin WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [10.09.2009]

Saatavissa: <http://www.nordea.fi/>.

OpusCapita. Riiali, M. Enää et voi viivytellä – SEPA-ruuhka on jo ovella.

[sähköpostiviesti] lähetetty 19.11.2009 klo 16.27. [viitattu 25.11.2009]

OpusCapitan WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [01.02.2010]

Saatavissa: <http://www.opuscapita.fi/opuscapita.asp?viewID=663>

Osuuspankin WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [10.09.2009]

Saatavissa: <https://www.op.fi/>

Osuuspankki. 2008. Maksuliikeutiset. E-lasku ja SEPA-extra. Viitattu [10.09.2009]

Saatavissa: <https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150905769&srcpl=3>

Poutiainen, E. Nordea. 18. toukokuuta 2009. Seminaareja ja tapahtumia. 18.5.2009

Finanssialan Keskusliiton ja Suomen Pankin yhdessä järjestämän SEPA-foorumien esitysten aineistot. Suoraveloitus ja e-lasku. [Viitattu 09.09.2009] Saatavissa:

<http://www.pankkiyhdistys.fi>

Sampo Pankin WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [05.10.2009]

Saatavissa: <http://www.sampopankki.fi/>

S-Pankki. Yhteinen euromaksualue SEPA. 2009. [Viitattu 10.06.2009] Saatavissa: http://www.s-pankki.fi/henkiloasiakkaat/maksut/SEPA/fi_FI/

Talousjohtaja. Case-yritys. Rauma. Haastattelu 04.11.2009. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Suomen Pankin WWW-sivut. 2009. [verkkodokumentti] Viitattu [14.09.2009] Saatavissa: <http://www.bof.fi/>

Taloustuki Oy. 2009. Basware Invoice Processing – Ostolaskujen käsittely. Pikaohje. [verkkodokumentti] Viitattu [01.12.2009] Saatavissa: <http://www.taloustuki.fi/upload/tiedostot/ip50-thinclient-pikaohje-fi.pdf>

Tapiola Pankki Oy. 2009. EU-maksu – SEPA. Viitattu [05.10.2009] Saatavissa: <http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Pankkipalvelut/Maksaminen/Maksaminen+verkkopalvelussa/EU-maksu.htm>

Ulkoasiainministeriö. 2008. Eurooppatiedotus.fi. Yhteinen euromaksualue SEPA käynnistyi. Uutiset, 1.2.2008. Viitattu [09.09.2009] Saatavissa: <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/?contentid=108850&contentlan=1&culture=fi-FI>

Valtiovarainministeriö. 2008. TYVI-palvelut. TYVI-ohjelmistoja. [verkkodokumentti] Viitattu [01.12.2009] Saatavissa: http://www.tieke.fi/tyvi/tyvin_esittely/tyvi-ohjelmistoja/

Väisänen, L. 2008. Suomen pankki: Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto. BoF Online 2008 no. 15. Yhtenäinen euromaksualue: Vaikutukset Suomessa toimiviin pankkeihin. Viitattu [14.09.2009] Saatavissa: http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/4D8D71B9-9197-4119-AA5B-3A0C4F356D80/0/BoF_Online_15_2008.pdf

Ålandsbanken. 2008. Yhtenäinen eurooppalainen maksualue. Viitattu [05.10.2009] Saatavissa: <http://www.alandsbanken.fi/info/content/fi/service/cardandpay/sepa.html>

LIITTEET

Liite 1 - Kyselylomake

Liite 2 - Eurooppalaiset IBAN-kooditukset maittain

Liite 3 - Käsiteluettelo

Liite 4 - SEPA-kyselyn tulokset

Liite 1

SEPA-kysely taloushallinnon henkilöille

Hei!

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa liiketaloutta. Tarkoitukseni on tehdä opinnäytetyöni aiheesta SEPA. Olen valinnut satunnaisesti Satakunnan alueelta yrityksiä ja lähetän nyt teille tämän kyselyn. Olisi todella tärkeää, että vastaisitte tähän, jotta vastauksia tulisi riittävästi. Kyselyn täyttämiseen ei mene kuin korkeintaan 15 minuuttia.

Vastaattehan mielellään 02.11.2009 mennessä!

Mikäli haluatte myöhemmin kiitoksena osallistumisesta lyhyen yhteenvedon tutkimuksen tuloksista, laittakaa sähköpostiosoitteenne kyselyn viimeiseen kohtaan!

Kiitos paljon vaivannäöstänne!

Ystävällisin terveisin
Jenna Soukainen

1. Mikä on toimialanne?

2. Yrityksenne koko henkilömäärän mukaan?

- Alle 50
- 51-250
- 251-500
- Yli 500

3. Oletteko tehneet SEPA-suunnitelman?

- Suunnitelma on tehty
- Ei vielä, mutta aiomme tehdä
- Ei vielä, mutta olemme tutustuneet aiheeseen
- Ei tarvetta suunnitelmalle
- En osaa sanoa

4. Oletteko aloittaneet jo suunnitelman toteuttamisen?

- Kyllä
- Olemme aloittamassa
- Ei
- En osaa sanoa

5. Onko tullut ongelmia vastaan SEPAssa, esimerkiksi maksuohjelmien tai jonkin muun asian suhteen? Minkälaisia?

6. Onko tullut aikataulun suhteen viivästyksiä? Mistä johtuvat?

- Ei ole tullut viivästyksiä
- Pankissa ei ole vielä ollut tarjolla SEPA-palveluja
- Ohjelmistoihin ei ole saanut vielä SEPA-toimintoja
- Toteutamme muutokset myöhemmin
- En osaa sanoa
- Muu:

7. Mikä on mielestänne suurin hyöty, jonka SEPA tuo mukanaan?

- Kotimaisten maksujen nopeutuminen
- Euromääräisten maksujen automatisointi
- SEPA-maiden välinen maksutoiminta nopeutuu ja helpottuu
- Maksupalveluiden yhdenmukaisuus euroalueella
- Ei tuo suurta hyötyä, pakko toteuttaa
- En osaa sanoa

8. Milloin aiotte ottaa SEPA-järjestelmät/ohjelmistot käyttöön?

- On jo käytössä
- Vuoden 2009 aikana
- Vuoden 2010 aikana
- Sitten, kun on pakko eli viimeistään 2010 lopulla
- En osaa sanoa

9. Miten ajattelitte muuntaa pankkitiedot vaadittavaan SEPA-muotoon?

- Käytössä olevat ohjelmat päivitetään SEPA-yhteensopiviksi
- Otamme käyttöön uudet ohjelmat, jotka tukevat SEPAa
- Nykyiset ohjelmat säilytetään ja käytetään muuntopalvelua
- Käytetään nykyisiä ohjelmia muunto-ohjelmien kanssa sekä uusia SEPAa tukevia ohjelmia yhdessä
- En osaa sanoa

10. Onko aiheesta ollut riittävästi informaatiota?

- Liian paljon
- Sopivasti
- Liian vähän
- En osaa sanoa

11. Mistä olette saaneet tietoa?

- Internet
- Sanomalehdet
- Televisio
- Radio
- Palveluntarjoajat
- Pankit
- Ohjelmistojen valmistajat

12. Mitä tietoa SEPAsta olisitte kaivanneet enemmän?

13. Uskotteko, että tulevat SEPA-järjestelmät ovat yhtä turvallisia kuin nykyiset?

- Turvallisempia, mitä nykyiset järjestelmät
- Turvallisuus samalla tasolla
- Nykyiset ovat turvallisempia kuin tulevat
- En osaa sanoa

14. Aiotteko ottaa käyttöön sähköisen laskutuksen (e-invoice)?

- Kyllä, on jo käytössä
- Olemme ottamassa käyttöön
- Olemme ottaneet selvää aiheesta
- Ei ole tarvetta
- En osaa sanoa

15. Onko teillä jo joitain SEPA-maksuvälineitä (SEPA-suoraveloitus, SEPA-tilisiirto, SEPA-yhteensopiva maksukorttijärjestelmä) käytössä?

- Kyllä, SEPA-tilisiirto
- Kyllä, SEPA-suoraveloitus
- Kyllä, SEPA-yhteensopiva maksukorttijärjestelmä
- Ei
- En osaa sanoa

16. Mitä SEPA-maksuvälineitä aiotte ottaa käyttöön ?

- SEPA-tilisiirto
- SEPA-suoraveloitus
- SEPA-yhteensopiva maksukorttijärjestelmä
- Ei mitään näistä
- En osaa sanoa

17. Jos haluatte lyhyen yhteenvedon tuloksista, laittakaa sähköpostiosoitteenne tähän!

Liite 2

Lista Eurooppalaisista IBAN -maista

MAA	PITUUS	ESIMERKKI
Alankomaat	18	NL91ABNA0417164300
Andorra	24	AD12 00012030200359100100
Belgia	16	BE68539007547034
Bosnia ja Hertzegovina	20	BA391290079401028494
Bulgaria	22	BG80BNBG96611020345678
Espnaja	24	ES9121000418450200051332
Färsaaret	18	FO1464600009692713
Gibraltar	23	GI75NWBK000000007099453
Grönlanti	18	GL8964710001000206
Irlanti	22	IE29AIBK93115212345678
Islanti	26	IS140159260076545510730339
Iso-Britannia	22	GB29NWBK60161331926819
Italia	27	IT60X0542811101000000123456
Itävalta	20	AT611904300235473201
Kreikka	27	GR1601101250000000012300695
Kroatia	21	HR1210010051863000160
Kypros	28	CY17002001280000001200527600
Latvia	21	LV80BANK0000435195001
Liechtenstein	21	LI21088100002324013AA
Liettua	20	LT121000011101001000
Luxemburg	20	LU280019400644750000
Makedonia	19	MK073000000000042425
Malta	31	MT84MALT011000012345MTLCAST001S
Monaco	27	MC5813488000010051108001292
Montenegro	27	ME25505000012345678951
Norja	15	NO9386011117947
Portugali	25	PT50000201231234567890154
Puola	28	PL27114020040000300201355387
Ranska	27	FR1420041010050500013M02606
Romania	24	RO49AAAA1B31007593840000
Ruotsi	24	SE3550000000054910000003
Saksa	22	DE89370400440532013000
San Marino	27	SM86U0322509800000000270100
Serbia	22	RS35260005601001611379
Slovakia	24	SK3112000000198742637541
Slovenia	19	SI56191000000123438
Suomi	18	FI2112345600000785
Sveitsi	21	CH9300762011623852957
Tanska	18	DK5000400440116243
Tsekin tasavalta	24	CZ6508000000192000145399
Turkki	26	TR330006100519786457841326
Unkari	28	HU42117730161111101800000000
Viro	20	EE382200221020145685

Liite 3

Käsiteluettelo

BIC = Bank Identifier Code. Jokaisella pankilla on oma tunnus. Maksun saajan pankin BIC on pakollinen SEPA-maksuissa. Tilinumero esitetään SEPA-maksuissa IBAN muodossa. (JKN Consulting Oy 2009)

EKP (ECB) = Euroopan Keskuspankki (European Central Bank) (JKN Consulting Oy 2009)

EMV = EMV on kansainvälisten luottokorttiyhtiöiden, MasterCardin ja Visan kehittämä maksukorttistandardi. (Luottokunta 2010)

EPC = European Payments Council (Euroopan maksuneuvosto). Euroopassa toimivien pankkien ja pankkijärjestöjen yhteinen, maksamista koskevien asioiden yhteistyö- ja päätöksentekuelin. (JKN Consulting Oy 2009)

FTP = File Transfer Protocol. Yleinen tiedostonsiirtoprotokolla. (Viestintävirasto 2009)

IBAN = International Bank Account Number. Tilinumeron kansainvälinen esitystapa. Maksun saajan IBAN on pakollinen SEPA-maksuissa. Lisäksi niissä pitää olla BIC. (JKN Consulting Oy 2009)

ISO 20022 = UNIFI XML standardi, joka sisältää maksuihin liittyviä standardeja. (JKN Consulting Oy 2009)

Maksupalveludirektiivi = Payment Service Directive (PSD). Euroopan komission antama direktiivi, joka koskee maksupalveluita. Kaikkien EU:n jäsenmaiden pitää sisällyttää se omaan lainsäädäntöönsä. Direktiivi toimii SEPA:n juridisena pohjana, mutta se toimii myös kaikkien muiden maksujen lainsäädäntönä SEPA-alueella. (JKN Consulting Oy 2009)

Maksupalvelulaki = Suomessa laki astuu voimaan 1. toukokuuta 2010. (JKN Consulting Oy 2009)

PATU = pankkien asiakasyhteyksien tietoturva, jonka avulla suojataan yritysten ja yhteisöjen sekä pankin väliset aineistot. PKI tulee PATUn tilalle. (Finanssialan Keskusliitto 2009)

PKI = Public Key Infrastructure, joka tarkoittaa julkisen avaimen menetelmää. Kolmen osapuolen allekirjoittajan, vastaanottajan ja varmentajan välinen salausmenetelmä. (Viestintävirasto 2009)

SEPA = Single Euro Payments Area eli yhtenäinen euromaksualue. Alueeseen kuuluvat EU-maat, ETA-maat ja Sveitsi. (JKN Consulting Oy 2009)

SEPA-pankkikortti = SEPA Debit Card (SDC) SEPA-pankkikortissa on siru ja se vaatii nelinumeroisen PIN-koodin tunnistetiedoksi. Pankkikortin tavoitteena on toimia koko SEPA-alueella euromääräisissä pankkikorttimaksuissa. (JKN Consulting Oy 2009)

SEPA-suoraveloitus = SEPA Direct Debit (SDD). Tulee korvaamaan kansallisen suoraveloituksen. Suurimmat ero nykyiseen kansalliseen suoraveloitukseen ovat: myös yritysten välinen, veloitussopimus tehdään asiakkaan ja toimittajan välille suoraan ilman pankkia. Lisäksi asiakas voi peruuttaa maksun kahdeksan viikon kuluessa ilman mitään eri perusteluja. (JKN Consulting Oy 2009)

SEPA-tilisiirto = SEPA Credit Transfer (SCT). Elektorninen maksu, joka voi olla sekä tavallinen maksu, palkka tai eläke. Kaikki maksut, mitä maksetaan SEPAn puitteissa ovat yleisnimeiltään tilisiirtoja. (JKN Consulting Oy 2009)

SWIFT = Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. Käytetään eri maiden välisissä maksuissa. Maksusanomien välittäjä ja käyttöliittymäohjelmistojen tarjoaja. (JKN Consulting Oy 2009)

Web Service = Avoimiin standardeihin perustuva ohjelmisto, joka tukee interaktiivista tiedonsiirtoa tietokoneiden välillä, käytetään esimerkiksi SEPA-maksuissa. Erillistä salaustekniikkaa ei tarvita salatun yhteyden ansiosta. Suojaus tapahtuu PKI-avaimella. (JKN Consulting Oy 2009)

XML = rakenteellinen kuvauskieli, jota käytetään esimerkiksi SEPA-aineistojen maksatuksessa. (JKN Consulting Oy 2009)

Liite 4. SEPA-kyselyn tulokset

1/3

SEPA-suunnitelma		Suunnitelman toteuttaminen		Viivästykset		Suurin hyöty		Aikataulu		Pankkietodot SEPA-muotoon	
Ei vielä, mutta tutustuttu aiheeseen	35 %	Ei ole aloitettu	58 %	Ei ole tullut viivästyksiä	33 %	SEPA-maiden välinen maksutoiminta nopeutuu ja helpottuu	38 %	Vuoden 2010 aikana	38 %	Käytössä olevat ohjelmat päivitetään SEPA-yhteensopiviksi	51 %
Ei tarvetta suunnitelmalle	24 %	Olemme aloittamassa	16 %	Toteutamme muutokset myöhemmin	21 %	En osaa sanoa	24 %	En osaa sanoa	29 %	En osaa sanoa	30 %
Suunnitelma tehty	19 %	Olemme aloittaneet	15 %	En osaa sanoa	21 %	Ei suurta hyötyä, pakko toteuttaa	14 %	Sitten, kun on pakko	17 %	Nykyiset ohjelmat + muuntopalvelu	9 %
En osaa sanoa	15 %	En osaa sanoa	11 %	Ohjelmistoihin ei ole saanut vielä SEPA-toimintoja	18 %	Kotimaisten maksujen nopeutuminen	11 %	Vuoden 2009 aikana	9 %	Nykyiset + muuntopalvelu + uudet SEPAA tukevat ohjelmat	5 %
Ei vielä, mutta aiomme tehdä	7 %			Pankissa ei ole ollut vielä tarjolla SEPA-palveluja	7 %	Maksupalveluiden yhdenmukaisuus euroalueella	11 %	On jo käytössä	7 %	Otamme käyttöön uudet ohjelmat, jotka tukevat SEPAA	5 %
						Euromääräisten maksujen automatisointi	2 %				

SEPA-kyselyn tulokset**3/3**

Ongelmat	Mitä tietoa olisi kaivattu lisää
En tiedä mikä on SEPA.	Mikä on SEPA?
Toiminnanohjausjärjestelmään ostettavan päivityspaketin SEPA-laskujen tuottamista varten, ohjelmistotalon muunto-ohjelman sekä palkanmaksuohjelman päivityksen kallis hinta	Tietoa siitä, mitä tämä SEPA-muutos edellyttää, eli yksityiskohtaista informaatiota siitä, mitä tulee ottaa huomioon.
Pankkiohjelman muuttuminen / uusien ohjelmien yhteensovittaminen muiden taloushallinnon ohjelmien kanssa.	Käytännön ohjeita. Erityisesti pienyrityksille.
En varsinaisesti ole tekemisissä SEPA-muutosten/päivitysten kanssa yrityksessämme.	Lisää tietoa pankeilta ja taloushallinnon ohjelmistosuunnittelusta.
Taloushallinnon ohjelmistojen päivitysten viivästyminen.	Konkreettisesti SEPA tuli tämän kyselyn myötä tietooni.
Standardointi ja koko hanke on laahannut aikataulusta perässä, jonka vuoksi siirtymähetkemme on viivästynyt alkuperäisestä aikataulustamme 12-18 kuukautta. Lisäksi muutos koskettaa useita tietojärjestelmiä, jotka on kaikki pakko päivittää ennen kuin siirtyminen on mahdollista.	

